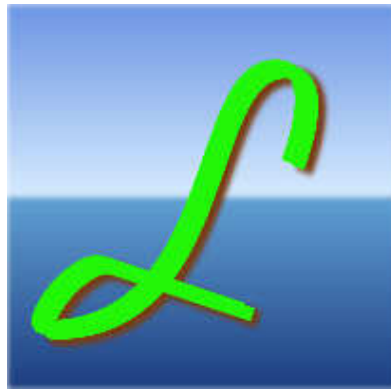

**Vietējā rīcības grupa:
Biedrība
JELGAVAS LAUKU PARTNERĪBA
“LIELUPE”**

**Vietējās attīstības
stratēģija**

Izstrādāta saskaņā ar 2008. gada 7. jūlija MK noteikumiem „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai”

2008

Saturs

1	STRATĒGISKAIS PLĀNS.....	3
1.1	Jelgavas Lauku partnerības „Lielupe” darbības raksturojums	3
1.1.1	Partnerības darbības mērķis.....	3
1.1.2	Partnerības darbības uzdevumi.....	3
1.1.3	Partnerības darbības teritorija.....	3
1.1.4	JLP „Lielupe” pārvaldes struktūra.....	4
1.1.5	JLP „Lielupe” aktivitāšu apraksts, t.sk. pieredze LEADER pieejas īstenošanā	5
1.1.6	Vietējās attīstības stratēģijas izstrādes gaitas apraksts	14
1.1.7	Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts	16
1.2	Vietējās rīcības grupas teritorijas situācijas analīze	17
1.2.1	Teritorijas vispārīgs raksturojums	17
1.2.2	Demogrāfiskā situācija un apdzīvojuma struktūra.....	17
1.2.3	Ekonomiskā situācija.....	19
1.2.4	Sociālā situācija.....	23
1.2.4.1	Publisko pakalpojumu sektora raksturojums	24
1.2.4.2	Nevalstiskās organizācijas un to darbība	25
1.2.5	Jelgavas rajona iedzīvotāju aptaujas rezultāti	26
1.3	Vietējās attīstības stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums	30
1.4	Vietējās rīcības grupas līdzdalība teritorijas attīstībā	36
1.4.1	Vietējās attīstības stratēģijas nepieciešamības apraksts.....	36
1.4.2	Vietējās rīcības grupas teritorijas attīstības vīzija	36
1.4.3	Vietējās rīcības grupas teritorijas attīstības galvenās prioritātes, rīcības un to raksturojums 37	
1.4.3.	Vietējās rīcības grupas teritorijas attīstības galvenās prioritātes, rīcības un to raksturojums 37	
2	RĪCĪBAS PLĀNS.....	43
3	TO RĪCĪBU NOŠKIRŠANAS APRAKSTS, KURĀM ATBALSTS PIEEJAMS CITU EIROPAS SAVIENĪBAS FONDU IETVAROS.....	45
4	VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS PROCEDŪRAS	46
4.1	Projektu konkursa izsludināšana un vērtēšana.....	46
4.1.1	Projektu konkursa izsludināšanas kārtība.....	46
4.1.2	Projekta atbilstības kritēriji vietējai attīstības stratēģijai	46
4.1.3	Projektu vērtēšanas kārtība vietējā rīcības grupā, t.sk. interešu konflikta novēršana.	47
4.1.4	Atzinuma veidlapa par projekta atbilstību vietējai attīstības stratēģijai	48
4.2	Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšana.....	50
4.2.1.	Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzības procedūra, t.sk. kvantitatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai.	50
4.2.2.	Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas novērtēšanas procedūra	50

1 Stratēģiskais plāns

1.1 Jelgavas Lauku partnerības „Lielupe” darbības raksturojums

1.1.1 Partnerības darbības mērķis

Jelgavas Lauku partnerība „Lielupe” (JLP „Lielupe”) nodibināta 2005. gada sākumā, iesaistoties šādām nevalstiskajām organizācijām – biedrība “Mēs lauku attīstībai”, Jelgavas rajona Lauku sieviešu biedrība “Zemgalietes”, biedrība “Lauku sievietes pret vardarbību”, Latvijas Jauno Zemnieku klubs un biedrība Jelgavas rajona lauksaimnieku apvienība, visām Jelgavas rajona pašvaldībām – Glūdas, Svētes, Elejas, Lielplatones, Platones, Sesavas, Sidrabenes, Valgundes, Vilces, Vircavas, Zaļenieku pagastiem, Kalnciema pilsēta ar lauku teritoriju un Ozolnieku novads, un pieciem lauku uzņēmējiem, kas ir ieinteresēti lauku teritorijas attīstībā veidojot jaunas darba vietas, pakalpojumus, sakārtojot apkārtējo vidi un veicinot tūrisma aktivitātes. Pēdējās izmaiņas partnerības sastāvā ir veiktas 2008. gadā, šobrīd partnerībā ir 46 biedri – 15 nevalstiskās organizācijas, 15 pašvaldības, 9 uzņēmumi un zemnieku saimniecības, 5 fiziskas personas un 2 valsts pārvaldes iestādes. No 2007. gada 18. janvāra līdz 2008. gada 30. augustam partnerība realizēja stratēģiju „Dzīves kvalitātes uzlabošana Jelgavas rajonā” apgūstot 112838.22 LVL ELVGF un valsts budžeta finansējumu vietējo iniciatīvas grupu projektiem.

JLP “Lielupe” darbības mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību Jelgavas rajona lauku teritorijā, pārstāvēt sabiedrības intereses tās attīstībā.

1.1.2 Partnerības darbības uzdevumi

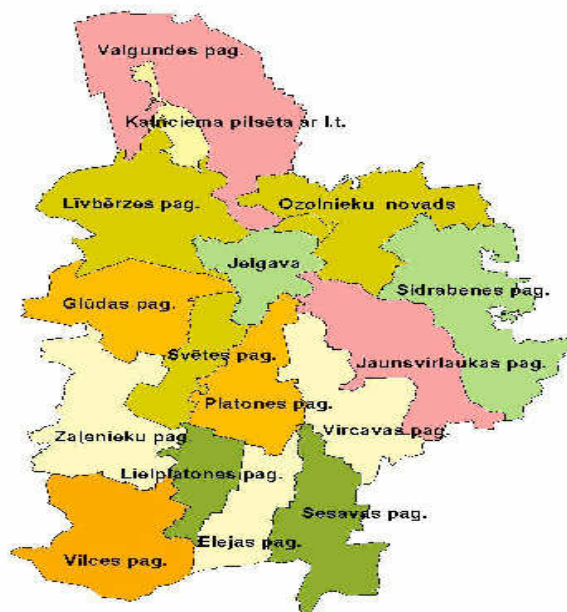
Partnerības darbības uzdevumi ir sekojoši:

1. veicināt sabiedrības iniciatīvu, kas vērsta uz lauku teritorijas attīstību:
  - 1.1. izstrādāt stratēģijas ilgtspējīgai lauku attīstībai un nodrošināt to īstenošanu, izmantojot sabiedrības līdzdalības principus;
  - 1.2. rast iespēju izglītojoša rakstura semināru organizēšanai lauku teritorijā;
  - 1.3. veicināt biedru izglītošanos Latvijā un ārzemēs;
2. veidot darba grupas un koalīcijas lauku attīstības jautājumu risināšanā vietējā, reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī;
3. koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus Partnerības mērķa sasniegšanai;
4. attīstīt sadarbību ar valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām Latvijā un ārvalstīs, veicinot Jelgavas rajona attīstību.

1.1.3 Partnerības darbības teritorija

Partnerības darbības teritorija ir Jelgavas rajons. Jelgavas rajons atrodas valsts dienvidu daļā Zemgales līdzenuma centrā un robežojas ar Lietuvu, kā arī ar Bauskas, Dobeles, Tukuma un Rīgas rajonu.

Teritorijas kopējā platība ir 1604 km², iedzīvotāju skaits pēc LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem uz 01.01.2008. ir 37278.

1.1. att. Jelgavas rajona pašvaldības

Jelgavas Lauku partnerības darbības teritorijā ir iekļautas 15 pašvaldību teritorijas: Kalnciema pilsēta ar lauku teritoriju, Ozolnieku novads un Valgundes novads un 12 pagasti - Elejas, Glūdas, Jaunsvirlaukas, Lielplatones, Līv bērzes, Platones, Sesavas, Sidrabenes, Svētes, Vilces, Vircavas, Zaļenieku.

1.1.4 JLP „Lielupe” pārvaldes struktūra

Partnerības pārvaldes struktūra sastāv no kopsapulces, padomes un valdes (skatīt 1.2. att.). Partnerības finansiālās darbības uzraudzību veic revidents.

Kopsapulce

Nevalstiskās organizācijas, pašvaldības, uzņēmumi un zemnieku saimniecības, fiziskas personas un valsts pārvaldes iestādes.

Padome (lēmēj institūcija)

5 nevalstisko organizāciju pārstāvji, 5 pašvaldību pārstāvji un 5 uzņēmumu un zemnieku saimniecību pārstāvji.

Valde (izpildinstitūcija)

Valdes priekšsēdētājs un valdes priekšsēdētāja vietnieks

Revidents

1.2. att. Partnerības pārvaldes struktūra

2004. gada 16. decembra dibināšanas sapulcē tika ievēlēta valde, ievērojot partnerības principu, valdē tika ievēlēti 5 pašvaldību pārstāvji, 5 nevalstisko organizāciju pārstāvji un 5 uzņēmēju pārstāvji.

2006. gada 14. jūnija kopsapulcē tika lemts par jaunu statūtu pieņemšanu, mainot organizācijas pārvaldes struktūru.

2006. gada 14. jūnija kopsapulcē tika ievēlēta pārstāvju lēmēj institūcija – padome 15 cilvēku sastāvā, padomē ir ievēlēti 5 pašvaldību pārstāvji, 5 nevalstisko organizāciju pārstāvji, 5 uzņēmēju pārstāvji, kā arī tika ievēlēta valde 2 cilvēku sastāvā.

2008. gada 20. jūnija kopsapulcē tika pārvēlēta partnerības padome (skatīt 1.1. tabulu) un valde.

1.1. tabula

JLP „Lielupe” padome

N.p.k.	Vārds, uzvārds	Organizācija
1.	Lauma Kalvāne	Glūdas pagasta padome
2.	Anna Krastiņa	Jelgavas rajona padome
3.	Aivars Kokins	Lielplatones pagasta padome
4.	Ruta Medne	Līvberzes pagasta padome
5.	Sandra Viniarska	Svētes pagasta padome
6.	Gunta Saulāja	Jelgavas rajona lauku sieviešu biedrība „Zemgalietes”
7.	Anna Liscova	Biedrība „Mēs lauku attīstībai”
8.	Astrīda Kroģere	Biedrība „Lauku sievietes pret vardarbību”
9.	Ieva Kuzma*	Latvijas Jauno Zemnieku klubs
10.	Gunta Šnickovska	Biedrība „Jelgavas rajona Lauksaimnieku apvienība”
11.	Iveta Skromane	SIA „SATEVI”
12.	Aija Degaine	Z/S Mierlauki 99
13.	Jānis Liepiņš*	SIA „Līcīši” Ltd
14.	Imants Parfenovičs	Z/s „Aptiekas”
15.	Gundars Liepa	Z/s „Liepas”

* Vecumā līdz 25 gadiem

Padomē ietilpstošās privātpersonas pārstāv lauksaimnieku un lauku sieviešu intereses.

Padomes veidošanā ir ievērots dzimumu līdztiesības princips un interešu pārstāvības princips, padomē ir iekļauti ekonomiskie un sociālie partneri, kas pārstāv visu sabiedrības grupu intereses.

Partnerības Padomes darba princips paredz komandas darbu un dažādi domājošu cilvēku spēju diskutēt, izteikt savas intereses, aizstāvēt savas vērtības un viedokli, panākt savstarpēju izpratni un vienošanos.

Partnerības Padomes darbība balstās uz sekojošiem principiem: partnerība, ietvertība, līdzdalība, savstarpēja vienošanās (konsensus), atklātība un caurskatāmība, pēctecība.

1.1.5 JLP „Lielupe” aktivitāšu apraksts, t.sk. pieredze LEADER pieejas īstenošanā

Kopš 2005. gada sākuma partnerības “Lielupe” dalībnieki ir īstenojuši vairākas aktivitātes, lai iedzīvinātu partnerības ideju, sekmētu lauku cilvēku iniciatīvu un

atbildību par savu dzīves vidi. Partnerība ir uzkrājusi pieredzi piedaloties projektos, pieredzes apmaiņas braucienos, apmācībās. Jelgavas Lauku partnerība "Lielupe" Latvijas Lauku foruma biedrs.

No 2007. gada 18. janvāra līdz 2008. gada 30. augustam realizēta stratēģija „Dzīves kvalitātes uzlabošana Jelgavas rajonā”. 2008. gada 20. augustā partnerība organizēja semināru „Leader+ projektu īstenošanas pieredze un iespējas Jelgavas rajonā”.

Piedalīšanās projektos, semināros, konferencēs un pieredzes apmaiņas braucienos

2005. gadā partnerības dalībnieki ir piedalījušies šādos pasākumos:

- 2005. gada februārī Jelgavas Lauku partnerības dibinātāji tika iepazīstināti ar finansējuma iespējām partnerības darbībai un attīstībai, ZAA projektu vadītāja Liene Rulle informēja par stratēģijas izstrādes posmiem.
- 2005. gada martā partnerības pārstāvji tika iesaistīti diskusijā darba grupās par to, kādi jāizskatās stratēģijai, tika pieaicināts ZAA ilgtermiņa eksperts Neils Kalniņš.
- Dalība Zemgales attīstības aģentūras īstenojamā projektā „Lauku partnerības vietējo problēmu risināšanai Baltijas jūras reģionā” (Baltijas jūras reģiona sadarbības programmas Mazo projektu fonda (Phare SPF 2002) finansētais projekts”. Stratēģijas darba grupas dalībnieki projekta ietvaros piedalījās vietējo kopienu koordinātoru apmācībās 2005. gada 14. – 15. aprīlī un 25. – 27. aprīlī, kur guva pieredzi kopienu vadībai, stratēģijas izstrādei, kā arī tika nodibināti kontakti ar citām Zemgales reģiona lauku partnerībām un gūta pieredzi par Lauku partnerības programmu Latvijā un Eiropā. Pateicoties projekta aktivitātēm trīs "Lielupes" pārstāvji piedalījās pieredzes apmaiņas braucienā uz Somiju, kur bija iespēja pārņemt Tampere reģiona pieredzi par vietējiem iniciatīvu projektiem, kas realizēti Leader programmas ietvaros.
- Partnerības padomes pārstāvis piedalījās Eiropas Komisijas organizētā pasākumā Briselē, pasākuma mērķis veicināt Leader sadarbības projektu veidošanos starp ES dalībvalstīm.
- Pieredzes apmaiņas brauciens uz Daugavpili, lai iepazītos ar Daugavpils rajona partnerības pieredzi Leader veida pasākumu ieviešanā un mazo projektu īstenošanā par vietējo finansējumu.
- Dalība starptautiskā reģionālā seminārā Jaunpilī ar referātu "Partnerības – palīgs dzīves kvalitātes uzlabošanai laukos". Semināru „Lauku pašvaldību attīstības iespējas” organizēja Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) un Pagastu apvienības valde kopā ar Starptautisko pašvaldību tīklu (ICNW – International Communal Network). Lielupes dalībniece stāstīja par **lauku partnerību veidošanu kā palīgu dzīves kvalitātes uzlabošanai laukos**, savā prezentācijā uzsvēra tieši mazo projektu lomu, lai pašvaldību, nevalstisko organizāciju un uzņēmēju partnerības sagatavotos lielu projektu īstenošanai.
- Dalība PREPARE konferencē „Eiropas Savienības Lauku nākotnes vīzija” Lietuvā. Pieredzē dalījās pārstāvji no 21 Eiropas valsts. Notika viedokļu, domu apmaiņa arī par Leader pasākumiem un trīs dienu braucieni pa Lietuvas laukiem ar mērķi iepazīt kopienās paveikto.

2006. gadā partnerības dalībnieki ir piedalījušies šādos pasākumos:

- Dalība seminārs Grosseto, Itālijā. Pieredze par to, kādā veidā darbojas vietējās iniciatīvas grupas, lai radītu pievienoto vērtību vietējiem produktiem, piem. tūrisma informācijas centru izveidošana ar Leader+ atbalstu.

- Pieredzes apmaiņas brauciens uz Zviedriju, lai iepazīties vietējo rīcības grupu darbu, vietējo iniciatīvas grupu projektiem projekta „Lauku partnerības vietējo problēmu risināšanai Baltijas jūras reģionā”
- Dalība PREPARE Network rīkotajā konferencē un darba grupās par tēmu „Partnerību nozīme Eiropas lauku teritorijās”, kur tika vērtēta Čehijas pieredze LEADER un LEADER+ aktivitāšu ieviešanā un LEADER tipa aktivitātes Eiropas mērogā.
- Dalība Leonardo da Vinči mobilitātes projektā Austrum Nīderlandē, kura mērķis bija pieredzes apmaiņa par Leader+ ieviešanu, aktivitātēm un realizētajiem projektiem.

2007. gadā partnerības dalībnieki ir piedalījušies šādos pasākumos:

- Leader+ konference "**Leader ietekme uz vietējo attīstību: nākotnes iespējas lauku teritorijām**" Francijā, Korsikā; 24.-26.04.2007.
- Leader+ konference “No vecās uz jauno Leader” Somijā, Jonsenu; 4.-8.09.2007. Jonsenu; 4.-8.09.2007. Starptautisks seminārs par novērtēšanas instrumentiem un metodēm, kā izmantot „vecās” Leader programmas pieredzi ceļā uz jauno Leader programmu.
- Pieredzes apmaiņas brauciens pie Talsu rajona partnerības (19.10.2007.)
- Konference “**Eiropas teritorijas kvalitātes zīme**” Briselē; 25.-26.10.2007. Teritorijas kvalitātes zīme tiek piedēvēta teritorijai ar tādu pašu nozīmi kā ilgtspējīga attīstība, iesaistot dalībniekus un produkcijas kvalitātes nozīmi lauku produktiem, tūrisma un kultūras jomai.
- “**Idejas Leader lauku attīstības stratēģijām**” Ungārijā; 23.-26.10.2007. Konferencēs ietvaros dalībnieki iepazīs ar lauku attīstības pieredzi un, Leader lomu lauku attīstībā Ungārijā. Guva pieredzi par attīstības plānu izstrādi Somijā un jaunām plānošanas metodēm, kuras izmanto Īrijā. Dalībniekiem bija iespēja strādāt četrās tematiskās darba grupās: 1) tūrisms, 2) vietējie produkti, 3) apmācība un jaunas tehnoloģijas, 4) sabiedriskie centri un pakalpojumi.
- „**Leader+ sasniegtais: teritoriju pieredzes dažādība**” Portugālē, Evorā 21.-24.11.2007. Konferencē bija iespēja iepazīties ar dažādu Eiropas valstu pieredzi Leader+ veida pasākumu ieviešanā, tika parādīti Leader pieejas taustāmi rezultāti un pievienotā vērtība.
- Pieredzes apmaiņas brauciens pie Talsu rajona partnerības. Pasākuma mērķis – paaugstināt vietējās rīcības grupas kapacitāti un prasmes, veicināt sadarbības veidošanos ar citām vietējās rīcības grupām. Norisinājās 19.10.2007, Talsos. No JLP „Lielupe” piedalījās 35 pārstāvji. Pasākums veicināja vietējās attīstības stratēģijas īstenošanu, kā arī partnerības sadarbības veidošanos ar Talsu rajona partnerību un vietējām iniciatīvas grupām.
- Konference "**Leader + veida pasākuma ieviešana Latvijā**" 2. novembris 2007, Lielvārde. Partnerības dalībnieki aktīvi piedalījās konferences darbā, uzstājoties ar prezentāciju „**Vajadzības un risinājumi: vietējās attīstības stratēģija Jelgavas rajonā**” un izveidojot stendu par partnerības darbību.

2008. gadā partnerības dalībnieki ir piedalījušies šādos pasākumos:

- Pieredzes apmaiņas brauciens Zviedrija, Vara 21.-24.01.2008. Noslēguma konference par ciematu attīstības plānu izstrādi. Projekta dalībvalstis – Zviedrija, Nīderlande, Dānija, Īrija. Konference deva ieskatu kā izstrādāt ciematu attīstības plānus, tikšanās ar

ciematu iedzīvotājiem un viņu pozitīvā pieredze rādīja, ka tas ir nepieciešams arī mūsu valstī

- Pieredzes apmaiņas brauciens Igaunijā 26.-27.02.2008. Braucienu organizēja Latvijas Lauku forums. Mērķis – iepazīties ar Kodukant (līdzīgs LLF) darbību Igaunijā. Tika apmeklētas Pērnavas rajona VRG, kā arī VIG, iepazīnāties ar ciemata asociāciju veidošanos Igaunijā, kā arī Leader projektu realizāciju.
- Seminārs Bauskā, Bārbelē. Partnerības dalībniece uzstājās ar prezentāciju „Partnerības “Lielupe” pieredze Leader+ veida pasākumu īstenošanā Jelgavas rajonā”.
- Konference Jaunpilī „Labā prakse LEADER+ veida pasākuma īstenošanā”.
- Dalība filmas „Esi laimīgs laukos” tapšanā. Tika filmēti Glūdas pagasta biedrības „Attīstības centrs – Dzīvo gudri” projekti.
- Dalība raidījuma „Strādājam laukos” tapšanā. Raidījumos piedalījās biedrību - Glūdas pagasta biedrības „Attīstības centrs – Dzīvo gudri”, Svētes pagasta biedrība „Tautas izglītības un attīstības centrs „Agape” un Zaļenieku pagasta „Zaļenieku dzirnas” pārstāvji.
- Piedalīšanās diskusijā „Nevalstiskās organizācijas Zemgalē. Vai pietiekami aktīvas ES finansējuma apgūšanā? ”, Jēkabpilī.

Organizētie projektu konkursi vietējām iniciatīvas grupām:

1) 2005. gada novembrī tika izsludināts mazo projektu konkurss „Kultūras dzīves attīstība Jelgavas rajonā” (īstenots no 2005.gada 15.decembris – 2006.gada 1.aprīlis). Konkurss projektus iesniedza 14 vietējās iniciatīvas grupas, finansējums Ls1469 tika piešķirts 8 projektu realizēšanai

Projekta konkursa mērķis: Sekmēt Jelgavas rajona vietējo iniciatīvas grupu veidošanos, veicinot kultūras dzīves attīstību lauku teritorijā.

Atbalstītie projekti:

- Mantojums jaunajai paaudzei (Valgundes pagasta kultūras nams)
- Ziemassvētku pasākumi Vārpas ciema iedzīvotājiem (Biedrība "Ģimenes centrs - Nāc!")
- Atbalsts tradicionālās kultūrvides saglabāšanai (Šķības pamatskola)
- Vilces un Zaļenieku pagasta sieviešu sadarbības un izglītības veicināšanas pasākums „Katrai sava laimes zvaigzne” (Vilces Dāmu klubs)
- Acis darba izbīdās – rokas darba nebīdās (Jaunsvirlaukas pagasta TLMS “Staļģene”)
- Senioru pašdarbības kolektīvu saiets „Virši zied Sesavā” (Sesavas kultūras nams)
- Ziemassvētku sapnis (Lielplatones Sociālās aprūpes un attīstības fonds Svētēlis)
- Ziemassvētku un Jaunā gada svinības Eiropā (Līvberzes vidusskola)

2) 2006. gada aprīlī tika izsludināts mazo projektu konkurss „Atpūtas vietu izveidošana Jelgavas rajonā ” (tika īstenots no 2006.gada 1.jūnija – 2006.gada 1.septembrim). Konkurss projektus iesniedza 15 vietējās iniciatīvas grupas. Finansējums Ls1588 tika piešķirts 7 projektu realizēšanai.

Projektu konkursa mērķis: Sekmēt Jelgavas rajona vietējo iniciatīvas grupu iesaistīšanos vides attīstībā lauku teritorijā.

Atbalstītie projekti:

- Zaļenieku dabas parka gājēju ceļiņu un atpūtas vietu labiekārtošana (Biedrība "Zaļenieku dzirnas")
- Sports un atpūta – Ūziņniekiem (Zaļenieku pagasta bibliotēka)
- Bērnu rotaļu laukuma labiekārtošana Nākotnes ciemata centrā (Biedrība Glūdas pagasta dāmu klubs „Asniņš”
- Drošas peldvietas izveide Kalnciemā (Kalnciema kultūras nams)
- Atpūtas vietas izveidošana Jelgavas rajonā Vircavas pagastā viesu mājas "Māras Muižiņas" teritorijā. (SIA "Māras muižiņas")
- Jaunās paaudzes estrāde (Platonas pagasta jauniešu grupa)
- Labiekārtosim paši savu ciemu! (Biedrība "Ģimenes centrs - Nāc!")

3) 2007. gada maijā tika izsludināts mazo projektu konkurss “Sporta aktivitātes un lietderīgs brīvais laiks Jelgavas rajonā” (tika īstenots 2007. gada 1. jūlijs - 2007. gada 31. oktobris). Konkurss projektus iesniedza 13 vietējās iniciatīvas grupas. Finansējums Ls 2500 tika piešķirts 9 projektu realizēšanai.

Projektu konkursa mērķis: Sekmēt Jelgavas rajona vietējo iniciatīvas grupu iesaistīšanos veselīga dzīvesveida popularizēšanā lauku teritorijā.

Atbalstītie projekti:

- BMX velosipēdistu treniņu trases izveidošana Glūdas pagasta Zemgales ciematā (Glūdas pagasta biedrība „Attīstības centrs – Dzīvo gudri”)
- Vasaras sporta svētki "Ūdens regate" Glūdas pagasta Nākotnes ciematā (Sporta grupa „Nākotne”)
- „Sports mūs vieno!” (Līvbērzes pagasta biedrība „Ģimenes centrs – Nāc!”)
- „Pierobežas turnīrs futbolā” (Lielplatonas pagasta sabiedrības attīstības un aprūpes biedrība „Svētelis”)
- „...lai diena ir par īsu.” (Kalnciema meiteņu futbola komanda Līderis)
- „Nāc un spēlē galda tenisu” Jaunsvirlaukas pagasta biedrība „Attīstības centrs „Iepazīsim sevi”
- „Ģimenes diena” Svētes pagastā (biedrība „Tautas attīstības un izglītības centrs „Agape”
- „Lietderīga brīvā laika pavadīšana Vircavas pagastā”, (biedrība „Vircavnieks”)
- „Olimpiskā diena” (Lielplatonas pagasta sabiedrības attīstības un aprūpes biedrība „Svētelis”)

4) 2008. gada maijā tika izsludināts mazo projektu konkurss “Kultūras aktivitātes un lietderīgs brīvais laiks Jelgavas rajonā” (tika īstenots 2008. gada 12. maija - 2008. gada 30. augustam). Konkurss projektus iesniedza 13 vietējās iniciatīvas grupas. Finansējums Ls 2889 tika piešķirts 12 projektu realizēšanai.

Projektu konkursa mērķis: sekmēt Jelgavas rajona vietējo iniciatīvas grupu iesaistīšanos kultūras pasākumu un brīvā laika aktivitāšu popularizēšanā lauku teritorijā.

Atbalstītie projekti:

- Biedrība "Vilces attīstības centrs", projekts "Pavasara svētki Vilcē”

- Deju kopa "Garroze", projekts Deju kopas "Garroze" 5 gadu jubilejas koncerts
- Biedrība "Attīstības centrs - Bērzes krasti", projekts Pēterdiena Līvberzes pagasta dienas centrā
- Slāvu kultūras biedrība "Rodņik", projekts "Nāc nākdama, Jāņu diena, daudzi tevis gaidītāju"
- Lielplatonas sabiedrības attīstības un aprūpes biedrības, projekts „Piedzīvosim vasaras saulgriežus!”
- Kalnciema pilsētas pensionāru interešu klubs "Sarma", projekts „Ģimeņu sadraudzības diena "Pie kopīga putras katla””
- "Ģimenes centrs - Nāc!", projekts "Svētku virpulī!"
- Biedrība "Zaļenieku dzirnas", projekts „Mūzikas instrumentu iegāde Zaļenieku iedzīvotāju muzikālajām nodarbībām”
- Biedrība "Attīstības centrs "Iepazīsim sevi”, projekts „Brīvā laika organizēšana Dzirnietu ciemā”
- Biedrība "Pumpuri", projekts „Bērnu un jauniešu sporta diena”
- Glūdas pagasta biedrība "Attīstības centrs - Dzīvo gudri, projekts „ Kultūras un latviskas vides veicināšana Zemgales ciematā”
- Biedrība "Tautas izglītības un attīstības centrs "Agape”, projekts „Svētē ir kultūra”.

Realizētie projekti:

2006. gadā tika īstenots Pasaules Bankas un Īpašu uzdevumu ministrijas sabiedrības integrācijas lietās sekretariāta **Lauku NVO atbalsta programmas finansētais** biedrības **“Lielupe”** projekts **“Lauku iedzīvotāju iniciatīvas sekmēšana pilsoniskās sabiedrības veidošanā Jelgavas rajonā”**.

Projekta mērķis bija dialoga attīstīšana starp institūcijām un lauku sabiedrību Jelgavas rajonā. Projekta mērķa grupas - Jelgavas rajona lauku iedzīvotāji un pašvaldību darbinieki. Projektā tika īstenota sabiedrības iesaistīšanas aktivitātes, rīkojot iedzīvotāju forumus pagastos un rajonā. Projekta rezultātā lauku sabiedrības līdzdalībai pavērsās plašākas iespējas, lai atrisinātu pēc iespējas vairāk iedzīvotājiem aktuālās problēmas, iesaistot pašus iedzīvotājus šo problēmu risināšanā, kā arī nodrošinot iedzīvotāju apmācības pēc pašu noteiktām vajadzībām. Kā paliekoši objekti pēc projekta īstenošanas tika izveidoti “Pagastu iedzīvotāju vēlmju un vajadzību stendi”.

Pieredze LEADER pieejas īstenošanā

No 2007. gada 18. janvāra līdz 2008.gada 30. augustam realizēta stratēģija „Dzīves kvalitātes uzlabošana Jelgavas rajonā”. 2008. gada 20. augustā partnerība organizēja semināru „Leader+ projektu īstenošanas pieredze un iespējas Jelgavas rajonā”.

Attīstības stratēģijas īstenošana tiek vērtēta ļoti pozitīvi, īstenotie projekti ir devuši ieguldījumu lauku teritorijas attīstībā, ir sekmēta dzīves kvalitātes paaugstināšanās. Stratēģijā izvirzītie mērķi ir sasniegti.

Kā galvenos ieguvumus īstenojot vietējās attīstības stratēģiju var minēt:

- veicināta vietēja iniciatīva, iedzīvotāju aktivitāte, lauku problēmu risināšana;
- īstenotas labas idejas;
- realizētie projekti tiešām parāda Leader pieeju “no apakšas un augšu”;

- Leader finansējums tiek novirzīts tādiem projektiem, kuros tiek paredzēts konkrēts atbalsts biedrību attīstībai un vietējās iniciatīvas sekmēšanai tieši materiālā jomā.

2007. gada 18. janvārī tika uzsākta Jelgavas Lauku partnerības “Lielupe” integrētās lauku izmēģinājuma stratēģijas - „Dzīves kvalitātes uzlabošana Jelgavas rajonā” ieviešana ar kopējo finansējumu 112 838.22 LVL.

Vietējās iniciatīvas grupas varēja iesniegt projektus saskaņā ar stratēģijā noteiktajām rīcībām. Vietējās attīstības stratēģijā tika noteiktas 3 prioritātes:

1. Sabiedriskā dzīve, kultūra un veselīgs dzīvesveids.
2. Pakalpojumu sasniedzamība un kvalitāte.
3. Lauku vides veidošana un sakārtošana.

Pieteikto un apstiprināto projektu skaitu un finansējumu var redzēt tabulā 1.2.

1.2. tabula

Leader+ pieteikto un apstiprināto projektu skaits Jelgavas rajonā 2007.-2008. gadā

<i>Kārta</i>	<i>Pieteiktie projekti</i>		<i>Apstiprinātie projekti</i>	
	<i>Skaitis</i>	<i>Summa, LVL</i>	<i>Skaitis</i>	<i>Summa, LVL</i>
1. kārtā	19	84135,91	13	55 818.91
2. kārtā	21	96763,85	14	57 019.31
Kopā	40	180899.76	27	112838.22

Kā redzams 1.2. tabulā pieprasītais finansējums par 68061.54 LVL pārsniedza pieejamo finansējumu, kas pierāda vietējo iedzīvotāju aktivitāti un vēlmi veikt uzlabojumus savā dzīves vidē.

Noraidīto projektu skaits ir 13 projekti, no tiem 2 projekti tika noraidīti kā neatbilstoši stratēģijas rīcības plānam un 1 projekts tika noraidīts pēc kvalitātes vērtēšanas kritērijiem, savukārt 10 projekti tika noraidīti, jo rīcībai pieejamais finansējums bija iztērēts.

Iesniegto projektu skaitu atbilstoši stratēģijas rīcības plānā noteiktajām rīcībām var redzēt 1.3. tabulā

Iesniegto un atbalstīto projektu skaits atbilstoši stratēģijā noteiktajām rīcībām

<i>Prioritāte, pasākums, rīcība</i>	<i>Projektu skaits</i>	
	Iesniegti	Atbalstīti
1. prioritāte. SABIEDRISKĀ DZĪVE, KULTŪRA UN VESELĪGS DZĪVESVEIDS		
1.1. pasākums. Atbalsts pilsoniskās sabiedrības aktivitātēm		
Rīcība: 1.1.1. Kopienų attīstība, izglītošanās, pieredzes apmaiņas un sadarbības tīklu veidošana	8	6
1.2. pasākums Kultūras, sporta un veselīga dzīvesveida attīstība		
Rīcība: 1.2.1. Kultūrvides izveide un uzturēšana, atbalsts kultūras aktivitātēm	6	3
Rīcība: 1.2.2. Atbalsta nodrošināšana fiziskām aktivitātēm un veselības procedūrām, veselīga dzīvesveida popularizēšana	4	4
2. prioritāte. PAKALPOJUMU SASNIEDZAMĪBA UN KVALITĀTE		
2.1. pasākums. Izglītības un informācijas piejamība		
Rīcība: 2.1.1. Iedzīvotāju prasmju un iemaņu līmeņa paaugstināšana, atbalsts izglītības un informācijas infrastruktūras izveidei	6	5
2.2. pasākums. Sociālo pakalpojumu izveide un uzlabošana		
Rīcība: 2.2.1. Sociālās atstumtības mazināšana un sociālās atstumtības riska grupu integrēšana sabiedrībā	3	2
Rīcība: 2.2.2. Atbalsta nodrošināšana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	0	0
2.3. pasākums. Sadzīves pakalpojumu izveide un sasniedzamība		
Rīcība: 2.3.1. Sadzīves pakalpojumu punktu izveide	1	1
3. prioritāte. LAUKU VIDES VEIDOŠANA UN SAKĀRTOŠANA		
3.1. pasākums. Atpūtas un sporta vietu izveidošana un sakārtošana, sporta iespēju izveide		
Rīcība: 3.1.1. Atpūtas un sporta vietu iekārtošana un sakārtošana uz sauszemes un ūdens, sporta pasākumu ieviešana	10	4
3.2. pasākums. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un tūrisma veicināšana		
Rīcība: 3.2.1. Kultūrvēsturiskā mantojuma objektu sakārtošana, tūrisma veicināšana, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju popularizēšana	2	2
Kopā	40	27

Kā redzams tabulā visvairāk projektu tika iesniegti rīcībai 3.1.1. Atpūtas un sporta vietu iekārtošana un sakārtošana uz sauszemes un ūdens, sporta pasākumu ieviešana – 10 projekti, finansēti tika 4, kā arī 8 projekti tika iesniegti rīcībai 1.1.1. Kopienų attīstība, izglītošanās, pieredzes apmaiņas un sadarbības tīklu veidošana – 8 projekti, finansēti tika 6. Neviens projekts netika iesniegts rīcībai 2.2.2. Atbalsta nodrošināšana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kā iemeslu var minēt to, ka teritorijā nav

nevalstiskās organizācijas, kas risinātu šīs mērķa grupas problēmas, kā arī šo jautājumu pirmkārt risina vietējās pašvaldības.

Projektu īstenošanas rezultātā sasniegtos rezultātīvos rādītājus, jaunradīto un saglabāto darba vietu skaitu var redzēt 1.4. tabulā.

1.4. tabula

LEADER programmas kvantitatīvie rādītāji Jelgavas rajonā 2007. - 2008. g.

<i>Rādītāji</i>	<i>Prioritāte</i>		
	<i>1. Sabiedriskā dzīve, kultūra un veselīgs dzīvesveids</i>	<i>2. Pakalpojumu sasniedzamība un kvalitāte</i>	<i>3. Lauku vides veidošana un sakārtošana</i>
Jaunradīto darba vietu skaits	11	11	4
Saglabāto darba vietu skaits	13	1	3
Citi projektu kvantitatīvie rādītāji	Izveidoti 2 NVO centri, izveidotas 2 trenāžieru zāles, sakārtota sporta telpa, izveidota pirts, radīta deju kopa, uzlabota deju kopas darbība, izveidots iniciatīvu atbalsta centrs, izveidota saieta vieta, iegādāts mūzikas instruments un apskaņošanas sistēma.	Izveidots informācijas centrs, izveidoti 4 interneta pieejas punkti, dibināts militārās ievirzes pulciņš, izveidots atbalsta centrs, izveidots veļas mazgāšanas punkts, īstenota apmācību programma angļu valodā, apmācīti 20 cilvēki, īstenota apmācību programma lauku iedzīvotājiem par konferenču un semināru organizēšanu, uzstāšanās mākslu, apmācīti 50 cilvēki.	Izveidota muzeja ekspozīcija, informācijas stends, izveidoti 4 bērnu un jauniešu rotaļu laukumi, sakārtots parks.

Īstenojot stratēģiju „Dzīves kvalitātes uzlabošana Jelgavas rajonā” 2007. – 2008. gadā tika realizēti šādi projekti:

- Trenažieru zāles aprīkošana, biedrība „Pumpuri” Svētes pagastā, LVL 4892;
- ”Spārni”- Kalnciema pilsētas iedzīvotāju atbalsta centrs, Kalnciema pilsētas SO „Kaigi”, LVL 1140;
- Jaunu rotaļu konstrukciju iegāde un uzstādīšana Zaļenieku ciemā, biedrība „Zaļenieku dzirnas”, LVL 4858.82;
- Rotaļu laukuma izveidošana Staļģenē, biedrība Attīstības centrs “Iepazīsim sevi”, LVL 4979.96;
- Teteles parka labiekārtošana, Ozolnieku attīstības biedrība, LVL 3470.00;
- Novadpētniecības muzeja izveidošana Staļģenes muižā, biedrība Attīstības centrs “Iepazīsim sevi” LVL 4986.31;

- Militāras ievirzes pulciņa dibināšana Zaļeniekos, biedrība „Latvijas Jauno zemnieku klubs”, LVL 4970.00;
- Veļas mazgāšanas punkta izveide Glūdas pagasta Zemgale ciemā, Glūdas pagasta biedrība “Attīstības centrs – Dzīvo gudri”, LVL 1435.59;
- Sabiedriski pieejamas pirts izveide Glūdas pagasta Zemgales ciemā, Glūdas pagasta biedrība “Attīstības centrs – Dzīvo gudri”, LVL 4999.23;
- Tautas izglītības un attīstības centra darbības vietas izveidošana, Tautas izglītības un attīstības centrs – AGAPE, LVL 5000.00;
- Valgundes novada iedzīvotāju apmācību un informācijas kabineta iekārtošana, biedrība “Valgundes novada attīstība”, LVL 5000.00;
- Valgundes novada NVO centra izveide, biedrība “Valgundes novada attīstība”, LVL 5000.00;
- Rotaļu un attīstības centra “Lācīši” izveide pirmskolas vecuma bērniem, biedrība “Valgundes novada attīstība”, LVL 5000.00
- Glūdas pagasta biedrība „Attīstības centrs – Dzīvo gudri”: „Saieta telpas izveide”, LVL 5000; „Aprīkojuma iegāde sporta telpai Glūdas pagasta Zemgales ciematā”, LVL 5000;
- Biedrība "Attīstības centrs "Iepazīsim sevi"" Jaunsvirlaukas pagastā: „Biedrības darbības uzlabošana”, 3048.18 LVL; „Sporta telpas sakārtošana un inventāra iegāde Dzirnīku ciemā”, LVL 3415.41;
- Biedrība „Zaļenieku dzirnas”: „Zaļenieku iniciatīvu atbalsta centra izveide”, LVL 4998.07;
- Tautas izglītības un attīstības centrs – AGAPE Svētes pagastā: „Biedrības darbības vietas uzlabošana”, LVL 3538.34; „Nāc dziedī!”, mūzikas aparatūras iegāde, LVL 5000;
- Biedrība „Aizupīte”: „Aizupes pamatskolas kultūru kopu aprīkojuma uzlabošana Līvberzes pagastā”, LVL 5000;
- Slāvu kultūras biedrība "Rodņik" Glūdas pagastā: „Kabineta flīģeļa iegāde”, LVL 5000;
- Biedrība „Vircaunieks”: „Interneta pieejas punktu izveide Vircavas pagastā”, LVL 4953.72;
- Biedrība Glūdas pagasta dāmu klubs „Asniņš”: „Angļu valodas apmācība Glūdas pagasta Nākotnes ciematā”, LVL 2046.44;
- Biedrība „Mēs lauku attīstībai”: „Mācību programmas "Semināru un konferenču organizēšana lauku teritorijās" izstrāde un īstenošana”, LVL 2999.84;
- Biedrība „Valgundes novada attīstība”: „Aktīvās atpūtas un sporta vietas iekārtošana bērniem un jauniešiem Valgundes pagastā”, LVL 5000;
- Biedrība „Attīstības centrs – Bērzes krasti”: „Rotaļu un atpūtas laukums Līvberzes ciemā”, LVL 2019.31.

1.1.6 Vietējās attīstības stratēģijas izstrādes gaitas apraksts

Teritorijas iedzīvotāju informēšanai un iesaistīšanai stratēģijas izstrādē ir izmantotas šādas metodes:

- 1) bukleta sagatavošana un izdošana;
- 2) noslēguma seminārs un pieredzes apmaiņa;
- 3) vietējo iedzīvotāju aptauja;
- 4) intervija ar lauku attīstības speciālistiem;
- 5) tikšanās ar pašvaldību vadītājiem, diskusijas partnerības padomē;
- 6) informācija interneta mājas lapā un laikrakstā „Zemgales Ziņas”.

Bukleta sagatavošana un izdošana

Īstenojot iepriekšējā plānošanas perioda stratēģiju, lai nodrošinātu projektu publicitāti un sabiedrības informēšanu, tika sagatavots plakāts ar logo „Aktīvi lauku iedzīvotāji – teritorijas attīstības virzītājspēks”. Plakātu izmanto visas vietējās iniciatīvas grupas un partnerība, organizējot seminārus un citus publicitātes pasākumus. Noslēdzoties projektiem tika sagatavots un izdots buklets par īstenotajiem projektiem Jelgavas rajonā, kā arī dots neliels ieskats par Leader pieeju 2007.-2013. gadā.

Noslēguma seminārs un pieredzes apmaiņa

2008. gada 20. augustā tika organizēts seminārs „Leader+ projektu īstenošanas pieredze un iespējas Jelgavas rajonā”. Seminārā pārstāvji no biedrībām, kuras realizēja projektus, uzstājās ar savām prezentācijām, kurām sekoja jautājumi un diskusija. Partnerības pārstāvis informēja par vietējās attīstības stratēģijas izstrādes gaitu, aktualitātēm un plānotajiem pasākumiem. Semināra dalībnieki izteica savus priekšlikumus stratēģijas rīcības plānam, aizpildīja anketu. Noslēgumā visiem bija iespēja noskatīties filmu „Esi laimīgs laukos”, tādējādi gūt pieredzi par projektiem citos Latvijas novados.

Vietējo iedzīvotāju aptauja

Sadarbībā ar pašvaldību lauku attīstības speciālistiem un lauku biedrībām tika organizēta teritorijas vietējo iedzīvotāju aptauja. Aptaujas galvenais mērķis bija apzināt vietējo iedzīvotāju vajadzības, lai pilnvērtīgi varētu izstrādāt stratēģijas rīcības plānu.

Intervija ar lauku attīstības speciālistiem

Lai noskaidrotu lauku uzņēmēju viedokli par lauksaimniecības, uzņēmējdarbības, vietējo produktu un pakalpojumu attīstības iespējām, tika organizēta intervija ar pašvaldību lauku attīstības speciālistiem. Intervijā tika noskaidrotas lauku uzņēmēju vajadzības, lai sekmētu saimniecības un uzņēmuma attīstību, veicinātu nodarbinātību, modernizētu uzņēmumu, radītu pievienoto vērtību lauksaimniecības produktiem, kā arī vietējiem produktiem un pakalpojumiem, radītu jaunu produktus un pakalpojumus un sekmētu tūrisma attīstību.

Tikšanās ar pašvaldību vadītājiem, diskusijas partnerības padomē

Lai informētu vietējo pašvaldību vadītājus tika organizētas atsevišķas sanāksmes, kuru laikā tika saņemti vairāki ierosinājumi stratēģijas rīcības plānam. Partnerības padomes sēdes notiek regulāri, tajās tiek apspriesta jaunākā informācija par stratēģijas izstrādes gaitu, diskutēts par stratēģijas rīcības plānu, novērtēšanas metodēm un vērtēšanas kritērijiem.

Informācija interneta mājas lapā un laikrakstā „Zemgales Ziņas”

Teritorijas iedzīvotāju informēšana notiek arī ar interneta un laikraksta palīdzību. Interneta mājas lapā www.jrp.lv ir izveidota atsevišķa sadaļa Jelgavas Lauku partnerība „Lielupe”, kurā iedzīvotāji var iepazīties ar izstrādāto rīcības plānu un

stratēģiju kopumā. Partnerībai ir laba sadarbība ar laikraksta Zemgales Ziņas žurnālistiem. Partnerības būtiskākie veikumi un aktualitātes tiek atspoguļotas presē.

Stratēģijas izstrādes gaitas novērtējums ir augsts, jo izmantotās metodes ir devušas pozitīvu rezultāti, iedzīvotāji ir atsaucīgi, ir devuši savus priekšlikumus, kā arī ir izdevis stratēģijas izstrādes gaitā vairāk iesaistīt lauku uzņēmējus.

1.1.7 Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts

Partnerības ir izveidota laba sadarbība ar vietējām pašvaldībām, nevalstiskajām organizācijām un lauku uzņēmumiem, ko varētu raksturot ar šādiem informācijas tīkliem:

- pašvaldību informācijas tīkls;
- nevalstisko organizāciju informācijas tīkls;
- lauku attīstības speciālistu informācijas tīkls.

Sadarbības nodrošināšana ar dažādām organizācijām un informācijas nodošana pirmkārt tiek nodrošināta biedrības kopsapulcē (15 nevalstiskās organizācijas, 15 pašvaldības, 9 uzņēmumi un zemnieku saimniecības, 5 fiziskas personas un 2 valsts pārvaldes iestādes) un partnerības padomē (5 NVO pārstāvji, 5 pašvaldību pārstāvji un 5 uzņēmumu pārstāvji).

Partnerībai ir laba sadarbība ar vietējām pašvaldībām un rajona padomi, kuras arī finansiāli atbalsta biedrības aktivitātes. Pašvaldības iemaksā biedru naudu – 0,11 Ls par vienu pašvaldības teritorijā dzīvojošu iedzīvotāju, savukārt rajona padome katru gadu piešķir dotāciju 3000 LVL apmērā. Informācija vietējām pašvaldībām tiek nodota piedaloties rajona padomes informācijas dienās, rīkojot atsevišķas sanāksmes, izmantojot vietējo pastu rajona padomes sekretariātā un e-pastu. Pašvaldības ir ieinteresētas sadarboties ar partnerību un atbalsta savas vietējās iniciatīvas grupas.

Realizējot stratēģiju 2007.-2008. gadā ir izveidojies aktīvo nevalstisko organizāciju informācijas tīkls. Partnerībai ir izveidota NVO datu bāze, kā arī katrā pašvaldībā ir biedrības pārstāvis, ar kuru ir izveidojusies ciešāka sadarbība, biedrības pārstāvis informāciju nodod savas un citu biedrību biedriem, teritorijas iedzīvotājiem. Ir atsevišķas pašvaldības, kurās nav aktīvas vietējās iniciatīvas grupas, tādā gadījumā sadarbība un informācijas nodošana tiek organizēta ar pašvaldības projektu speciālista vai lauku attīstības speciālista palīdzību.

Sadarbība ar lauku attīstības speciālistiem tika uzsākta jau 2006. gadā, un tā tiek turpināta arī šobrīd. Lauku attīstības speciālisti aktīvi iesaistījās stratēģijas izstrādē informējot un aptaujājot vietējos iedzīvotājus, kā arī lauku attīstības speciālisti informē un apzina lauku uzņēmēju vajadzības.

Informācijas nodošanu lauku uzņēmējiem veicina tie uzņēmumi, kas ir iestājušies partnerībā. Šeit arī tiek nodrošināta dažādu sfēru un nozaru pārstāvju sadarbība un informācijas apmaiņa. Lauku uzņēmumus pārstāv – zemnieku saimniecības, amatnieks, lauku uzņēmumi tūrisma, pārtikas produktu, ēdināšanas un daiļdārzniecības jomā.

1.2 Vietējās rīcības grupas teritorijas situācijas analīze

1.2.1 Teritorijas vispārīgs raksturojums

Jelgavas Lauku partnerības darbības teritorijā ir iekļautas šādas pašvaldību teritorijas: Kalnciema pilsēta ar lauku teritoriju, Ozolnieku un Valgundes novads, Elejas, Glūdas, Jaunsvirlaukas, Lielplatonas, Līvbērzes, Platonas, Sesavas, Sidrabenes, Svētes, Vilces, Vircavas un Zaļenieku pagasts. Iedzīvotāju skaits vietējās rīcības grupas darbības teritorijā uz 01.01.2008. ir 37278. JLP "Lielupe" darbība aptver visu Jelgavas rajona administratīvo teritoriju 1604 km².

Rajonu šķērso otra ūdeņiem bagātākā upe Latvijā – Lielupe ar aptuveni 20 pietekām. Upju līčos un pļāvās sastopamas retas augu, putnu un dzīvnieku sugas, kas liecina par tīru apkārtējo vidi. Rajona teritorijā sastopami baltie un pat melnie stārķi.

Jelgavas rajonā atrodas visauglīgākās augsnes, tāpēc vairums iedzīvotāju nodarbojas ar lauksaimniecību – graudu, rapša, kartupeļu, piena, liellopu gaļas un cūkgaļas ražošanu. Rajonā ir ap 600 ekonomiski aktīvas zemnieku saimniecības.

Arvien vairāk lauku saimnieku pievēršas netradicionālajām lauksaimniecības nozarēm – audzē dzērvenes, zemenes, attīstītas nelielas jogurta un siera ražotnes, tiek audzēti dekoratīvo krūmu un koku stādi. Uzņēmēji aktīvāk sāk nodarboties arī ar lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanu – ceļ viesu mājas, būvē pirtis un iekārto atpūtas bāzes.

Jelgavas rajonā svarīgu vietu ieņem kūdras ieguve, māla ieguve, smilts-grants ieguve, kā arī dolomīta ieguve. Jelgavas rajonā jau kopš 18.gadsimta ražo māla ķieģeļus, kurus izmanto celtniecībā.

29% rajona teritorijas klāj meži. Ar mežizstrādi, kokapstrādi vai galdniecību nodarbojas vairāk nekā 300 rajona cilvēku.

Katrā pagastā ir vismaz viena vispārīzglītojošā skola. Rajonā ir arī arodvidusskola Zaļeniekos un augstskolas filiāle Ozolniekos. Iecienīts brīvā laika pavadīšanas veids ir sports. Populārākais sporta veids rajonā ir volejbols, ar to nodarbojas gandrīz katrā pagastā. Ozolnieku novadā var nodarboties ar ūdenssportu. Rajonā ir arī minigolfa laukums un zirgu izjādes iespējas.

Par notikumiem bagātu vēsturi un kultūras tradīcijām Jelgavas rajonā liecina aptuveni 400 valsts un vietējās nozīmes kultūras pieminekļi – muižas, baznīcas, piemiņas vietas.

1.2.2 Demogrāfiskā situācija un apdzīvojuma struktūra

Uz 2008. gada 1. janvāri Jelgavas rajonā, pēc CSP datiem, bija reģistrēti 37278 iedzīvotāji. Vidējai iedzīvotāju blīvums – 23,3 cilvēki uz 1 km².

Demogrāfiskā slodze Jelgavas rajonā 2006.gada sākumā bija 552. Tas nozīmē, ka uz 2 darbaspējīgiem ir 1 persona, kas darbaspējīgo vecumu vēl nav sasniegusi vai jau ir pārsniegusi.

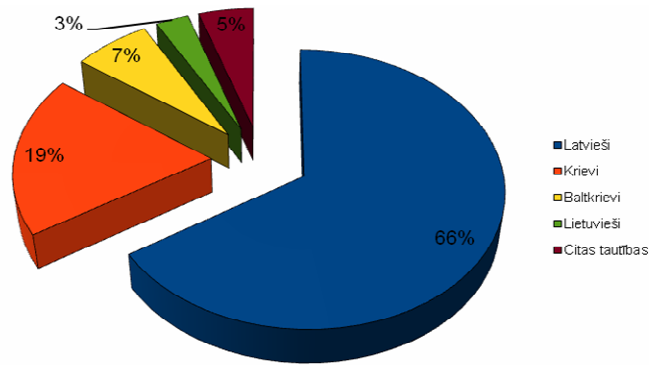
Iedzīvotāju skaits Jelgavas rajona pašvaldībās no 2004. gada 1. janvāra līdz 2008. gada 1. janvārim

<i>Pašvaldība</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>
Kalnciema pilsēta	2490	2490	2478	2514	2518
Elejas pagasts	2459	2524	2559	2581	2571
Glūdas pagasts	2713	2777	2804	2856	2943
Jaunsvirlaukas pagasts	3258	3261	3290	3294	3291
Lielplatones pagasts	905	872	873	870	872
Līvbērzes pagasts	2192	2235	2282	2343	2366
Ozolnieku novads	7367	7509	7621	7997	8161
Platones pagasts	1741	1722	1726	1762	1706
Sesavas pagasts	1999	1967	1938	1943	1905
Sidrabenies pagasts	1862	1813	1819	1822	1828
Svētes pagasts	1716	1749	1756	1751	1776
Valgundes novads	2075	2085	2113	2135	2118
Vilces pagasts	1950	1927	1879	1851	1804
Virnavas pagasts	1817	1873	1760	1738	1721
Zaļenieku pagasts	1781	1756	1714	1705	1698
Kopā rajonā	36325	36470	36612	37162	37278

Visizteiktākais iedzīvotāju skaita samazinājums ir Vilces, Virnavas, Sesavas un Zaļenieku pagastā. Vislielākais iedzīvotāju skaita pieaugums 2007. gadā, salīdzinot ar 2006. gadu, bija Glūdas pagastā (3%), Ozolnieku novadā (2,6%) un Svētes pagastā (2,2%). Tas, galvenokārt, ir skaidrojams ar Jelgavas un Rīgas tuvumu. Pilsētu iedzīvotāji pārceļas dzīvot uz tuvējām lauku teritorijām. Tā kā iepriekšminētās pašvaldības robežojas ar Jelgavu, šī tendence ir īpaši izteikta. Galvenie iemesli – lētāks mājoklis, un ar tā uzturēšanu saistītās izmaksas ir mazākas nekā pilsētā.

Iedzīvotāju skaits visvairāk samazinās pierobežas pašvaldībās, kā arī pašvaldībās, kas atrodas tālāk no Jelgavas rajona centra. Lai arī iedzīvotāju skaita dinamika Jelgavas rajona pašvaldībās ir neviendabīga, kopējais rajona iedzīvotāju skaits ik gadu palielinās. Iedzīvotāju skaita pieaugums laika posmā no 2004. - 2008. gadam svārstās ap 0,4%. 2006. gadā kopējais iedzīvotāju skaits pieauga par 1,5 %.

Jelgavas rajonā ir daudzveidīgs nacionālais sastāvs (1.3. att.). Šāda iedzīvotāju nacionālā sastāva daudzveidība liek domāt par katras iedzīvotāju grupas interesēm kultūras jomā, tādēļ pozitīvi ir vērtējama dažādu biedrību un kultūras grupu darbība pašvaldībās, kas padara kultūras dzīvi krāsaināku un daudzveidīgāku.

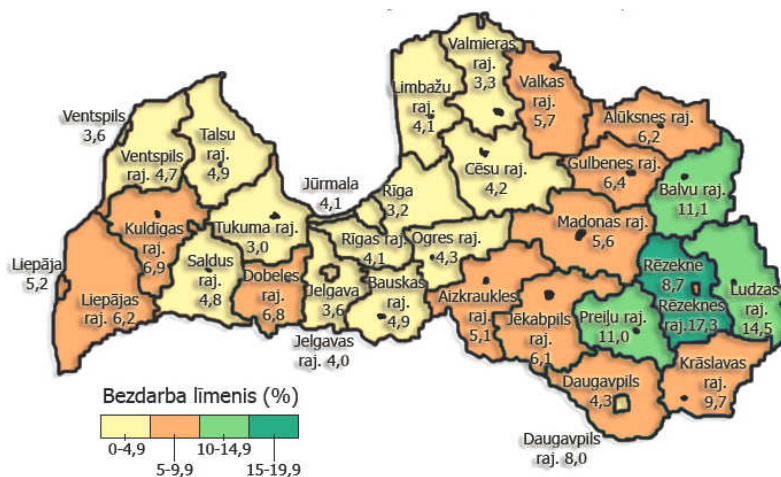

1.3. att. Iedzīvotāju nacionālais sastāvs Jelgavas rajonā 2008. gadā 1. janvārī

Kā parāda grafiskais attēls, vairāk nekā puse iedzīvotāju Jelgavas rajonā ir latvieši, tam seko krievi, baltkrievi un lietuvieši. Apmēram 5% rajona iedzīvotāju ir citas tautības.

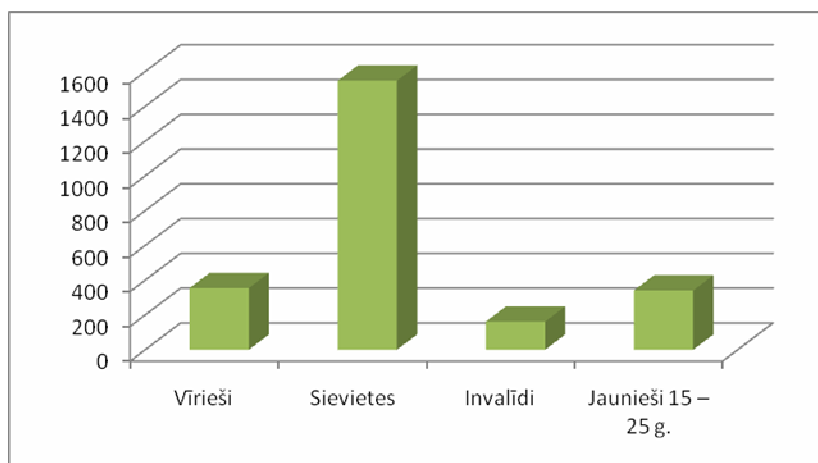
1.2.3 Ekonomiskā situācija

Dzīves kvalitātes uzlabošanai Jelgavas rajonā ir svarīgi veicināt nodarbinātību. Vidējais bezdarba līmenis valstī 2008. gada aprīlī bija 4,8 %. Jelgavas rajonā reģistrētais bezdarba līmenis 2008. gada aprīlī bija 4%. Zemgales reģionā zemāks bezdarba līmenis ir tikai Tukuma rajonā – 3%.

1.4. att. Bezdarba līmenis Latvijas rajonos 2008. gada aprīlī

Visvairāk bezdarba problēma skar sievietes. Uz 2007. gada 1. janvāri Jelgavas rajonā bija reģistrēti 2406 bezdarbnieki, 64% no tiem bija sievietes.

1.5. att. **Bezdarbnieku skaits Jelgavas rajonā pa iedzīvotāju grupām 2007. gada 1. janvārī**

15% no kopējā reģistrētā bezdarbnieku skaita rajonā bija vīrieši un 14% - jaunieši vecumā no 15 līdz 25 gadiem.

2007. gada sākumā viszemākais reģistrētais bezdarba līmenis Jelgavas rajonā bija Sidrabenes pagastā – 1,8%. Visaugstākais bezdarba līmenis bija Elejas pagastā – 7,1%, kas ir gandrīz divas reizes augstāks nekā vidējais bezdarba līmenis Jelgavas rajonā. Augsta bezdarba līmenis ir arī Sesavas un Vilces pagastā. Pašvaldībās ar augstu bezdarba līmeni ir lielāks bez darba esošu sieviešu īpatsvars. Absolūtos skaitļos visvairāk bezdarbnieku ir Ozolnieku novadā, taču attiecībā pret ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem, bezdarba līmenis Ozolnieku novadā ir zem vidējā bezdarba līmeņa Jelgavas rajonā.

1.6. tabula

Bezdarbnieku skaits Jelgavas rajona pašvaldībās 2007. gada janvārī

Pašvaldība	Bezdarbnieku skaits kopā	vīrieši	sievietes	invalīdi	jaunieši 15 – 25 g.	Bezdarba līmenis, %
<i>Jelgavas rajons kopā</i>	2406	355	1548	162	341	3,6
Kalnciems ar lauku teritoriju	64	11	36	6	11	3,9
Elejas pagasts	118	8	85	8	17	7,1
Glūdas pagasts	77	9	51	6	11	4,1
Jaunsvirlaukas pagasts	65	5	44	6	10	3,0
Lielplatones pagasts	24	4	11	2	7	4,3
Līvbērzes pagasts	55	6	36	2	11	3,7
Ozolnieku novads	168	37	100	8	23	3,4
Platonas pagasts	51	7	32	6	6	4,4
Sesavas pagasts	68	9	46	4	9	5,6
Sidrabenes pagasts	21	0	15	0	6	1,8

Svētes pagasts	34	11	17	0	6	3,0
Valgundes novads	35	6	21	1	7	2,5
Vilces pagasts	67	21	40	3	3	5,3
Vircavas pagasts	29	7	17	0	5	2,5
Zaļenieku pagasts	27	7	17	1	2	2,5

Nodarbinātības problēma Jelgavas rajonā tiek risināta galvenokārt ar lielo pilsētu – Jelgavas un Rīgas – tuvumu.

Galvenā ražošanas nozare Jelgavas rajonā ir lauksaimniecība, kuras pamatvirzieni augkopībā ir graudu un rapša ražošana, lopkopībā - piena un gaļas ražošana. Ap 66% uzņēmumu nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu un lauksaimniecības pakalpojumu sniegšanu. Ievērojama daļa rajona uzņēmumu nodarbojas ar mazumtirdzniecību un vairumtirdzniecību. Savukārt, vismazāk attīstīti ir tādi uzņēmumu pamatdarbības veidi kā apģērbu ražošana, metālizstrādājumu ražošana, mēbeļu ražošana. Teritorijā ir iespējams attīstīt pakalpojumu nozari, veicināt pašnodarbinātību. Ir iespējams veicināt nodarbinātību radot sadzīves pakalpojumus (frizieris, kurpnieks, šuvējs, veļas mazgātava u.c.), sadzīves tehnikas pakalpojumus (piem. sulu spiešana), tehnikas pakalpojums (zāles pļaušana u.c.), kā pakalpojumus ēdināšanas jomā (kafejnīcas, kulinārija).

Trūkst uzsvāra uz vietējo ražojumu popularizēšanu un virzīšanu tirgū. Nav apzināti uzņēmumi, kas no vietējām izejvielām ražo produktus ar augstu pievienoto vērtību, kas būtu raksturīga tikai šai konkrētajai vietai, pagastam, novadam vai pilsētai. Svarīgi veicināt ražošanas attīstību, kurā būtu integrētas vairākas nozares, piemēram, lauksaimniecība, dažādi tūrisma virzieni, ražošana un citas nozares. Tūrisma produkta konkurētspējas līmenis ir zems, jo nepieciešami lieli ieguldījumi, lai pie esošajiem objektiem sakārtotu un veidotu atbilstošu infrastruktūru – ceļus, stāvvietas, tualetes, nodrošinātu atpūtas, nakšņošanas un ēdināšanas iespējas, piedāvātu daudzveidīgu un kvalitatīvu informāciju un norādes, kartes, ceļvežus, bukletus, gida pakalpojumus. Viens no veicinošajiem faktoriem ir izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums un galvaspilsētas tuvums.

Laika posmā no 2002. gada līdz 2007. gadam ir pieaudzis gan reģistrēto, gan arī likvidēto uzņēmumu skaits Jelgavas rajonā.

Rūpniecības īpatsvars Jelgavas rajonā ir niecīgs, ar tendenci pieaugt. Jelgavas rajonā vislielāko īpatsvaru ieņem apstrādes rūpniecība – iepriekšējos gados tā deva 80% no visas rūpniecības nozares kopumā. Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde dod 17%, bet elektroenerģija, gāzes un kūdras apgāde – 3% no kopējā rūpniecības apjoma. Tūrisma un amatniecības nozare ieņem nozīmīgu vietu teritorijas ekonomiskās attīstības veicināšanai. Jelgavas rajonā tūristu skaits gadu no gada palielinās. Kaut arī Jelgavas rajons jau izsenis uz pārējo Latvijas rajonu fona izcēlies ar auglīgajām augsniem un aktīvu lauksaimniecisko darbību, arvien vairāk uzņēmēju sāk pievērsties tūrismam kā alternatīvai nozarei. Kā lielākais pluss jāmin izdevīgā rajona atrašanās vieta – Latvijas centrālajā daļā, netālu no Rīgas un Lietuvas robežas.

Jelgavas rajons ir ievērojams ar **kultūrvēsturiskajām vērtībām**. Par seno zemgaļu

varonību liecina pilskalni – Vilces, Emburgas, apmetņu vietas un senkapi. Rajonā dzīvojušas Kurzemes hercogu un vācu baronu dzimtas, par ko liecina muižu apbūves - Blankenfeldes, Zaļenieku, Elejas, Vircavas, Lielplatones muižas.

Jelgavas rajonā atrodas arī vairākas ievēribas cienīgas reliģiskās celtnes – Valgundes pareizticīgo sieviešu klosteris, Līvberzes katoļu baznīca - vienīgā koka baznīca rajonā, Zaļenieku luterāņu baznīca ar vislielāko zvanu un ērgelēm Jelgavas rajonā, Lielvircavas luterāņu baznīca, kas ir senākā mūra baznīca rajonā.

Ar Jelgavas rajonu saistītas vairāku ievērojamu cilvēku dzīves un darbība. Interesenti var apmeklēt pirmā Latvijas prezidenta Jāņa Čakstes dzimtas mājas „Aučus”, kur iekārtots muzejs, apskatīt veco vīksnu Edvarda Virzas „Billītēs”, paviesoties Aspazijas „Daukšās”. Savukārt, Pētera Akadēmijā Jelgavā mācījušies tādi ievērojami cilvēki kā „Dainu tēvs”, Krišjānis Barons, gleznotājs Ģederts Eliass, dzejnieks Juris Alunāns un dramaturgs, režisors, latviešu teātra tēvs Ādolfs Alunāns.

Arī kara laiki nav gājuši secen Jelgavas rajonam, un šeit risinājušās sīvas cīņas. Vilces pagastā par zviedru un krievu karaspēku satikšanos liecina vairāki pieminekļi. Arī Sidrabenes un Svētes pagastā, kā arī Ozolnieku novadā ir iekārtotas piemiņas vietas varonīgajiem cīnītājiem. Tomēr vissīvākās cīņas risinājušās Ložmetējkalnā, kas ir unikāls vēstures piemineklis ar fortiem un aizsardzības līnijām. Apmeklētājiem ir iespēja uzkāpt 30 metrus augstajā skatu tornī, kā arī mēģināt iejusties Ziemassvētku kauju atmosfērā, apmeklējot Latvijas Kara muzeja izveidoto ekspozīciju „Mangaļu” mājās un gidu pavadībā izstaigāt kauju takas.

Aktīvās atpūtas cienītāji Jelgavas rajonā var izbaudīt ūdenspriekus. Ozolnieku ezerā ir izveidota Baltijā pirmā ūdensslēpošanas trošu sistēma. Izbraucieni ar laivām un makšķerēšana iespējama lielākajā daļā rajona viesu māju. Laba atpūta brīvā dabā var tikt apvienota arī ar zirgu izjādēm, ko piedāvā vairākas saimniecības Jelgavas rajonā.

Netradicionālu saimniekošanu var vērot **Apskates saimniecībās**. Jelgavas rajonā – kā bērniem, tā pieaugušajiem interesanti būs paciemoties pie kaziņām „Līcīšos” un nogaršot kazas sieru, pienu, biezpienu, jogurtu un citus produktus.

Apskates vērtas būs rajona stādaudzētavas - „Aptiekas” un „Dimzas”, kuru apmeklējums būs noderīgs gan skolēniem, gan viņu audzinātājiem. Ar amatnieku darbu var iepazīties kokapstrādes darbnīcā „Mednieki” vai aušanas studijā. Valgundes pagastā ir iespējams apskatīt briežu ganāmpulku.

Kaut arī Jelgavas rajonā nav krāšņu **dabas skatu** un objektu, šeit ir vienkārša, līdzena, bet īpaša Zemgales ainava un dižkoki, kam izaugt palīdzējusi auglīgā augsne. Pie Zīlēnu mājām Platones pagastā aug resnākais osis Baltijā. Turklāt Jelgavas rajonā ir blīvākais upju tīkls Latvijā.

Tūrisma attīstībai rajonā ir svarīgi veicināt viesu māju sakārtošanu (komunikācijas, ceļi) un jaunu atpūtas iespēju radīšanu – dabas takas, peldvietas, telšu vietas, aktīvās atpūtas iespējas, sporta laukumi, sporta būves, inventārs tūrisma pakalpojumu nodrošināšanai u.c.

Amatniecības attīstības veicināšanai ir svarīgi nodrošināt atbilstošu infrastruktūru, inventāru, darbarīkus un darbagaldus gan esošo, gan jaunu amatniecības darbnīcu izveidei.

1.2.4 Sociālā situācija

Jelgavas rajona iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai viens no būtiskiem pasākumiem ir sociālās atstumtības, sociālās spriedzes un nabadzības mazināšana. Sociāli atstumtajām iedzīvotāju grupām ir zema ekonomiskā aktivitāte. Tās ir atkarīgas no sociālajiem pabalstiem, nepiedalās rajona ekonomiskā potenciāla veidošanā un distancējas no sabiedrībā notiekošajiem procesiem.

Vairākos pagastos ir izveidoti nelieli sociālās aprūpes centri vai sociālie dzīvokļi. Rajonam ir arī savs sociālās aprūpes centrs "Zemgale" Ozolnieku novadā. Savukārt bāreņiem un bez vecāku apgādības palikušajiem bērniem kalpo Elejas bērnu nams.

Jelgavas rajonā darbojas Mākslinieciskās jaunrades centrs -pašvaldības iestāde, kas izkopj bērnu un jauniešu spējas, talantus un individuālās intereses, veicina arodizvēli, nodrošina ārpuskolas brīvā laika saturīgu pavadīšanu, garīgo un fizisko attīstību. Notiek starptautiska sadarbība ar citu valstu jaunatnes organizācijām. Attīstās bērnu vasaras nometņu darbs. Rajonā darbojas Sporta skola.

Sociālā riska ģimeņu problēma ir alkohols, ko vēl vairāk veicina bezdarbs. Dažās ģimenēs vērojama nolaidība un nevēlēšanās kaut ko savā dzīvē mainīt. Nabadzīgās ģimenes bieži tiek izslēgtas no sociālajiem kontaktiem, kultūras pasākumiem, labas izglītības iegūšanas, kvalitatīvas veselības aprūpes. Smaga situācija ir daudz bērnu ģimenēs un ģimenēs, kur tikai viens pelnītājs.

Invalīdi – šī sociālā riska grupa ir pakļauta vairākiem riska faktoriem, kas lielā mērā ir atkarīgi no konkrētās invaliditātes veida. Galvenās problēmas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām saistītas ar nodarbinātības iespējām, izglītību, iesaistīšanos kultūras un sabiedriskajās aktivitātēs. Ļoti dārgi medikamenti un medicīnas pakalpojumi. Nav iespējams saņemt sociālo rehabilitāciju. Jelgavas rajonā darbojas invalīdu biedrība.

Vecie ļaudis – gados veco iedzīvotāju (virs darbības vecuma) materiālais stāvoklis ir zem vidējā ienākumu līmeņa. Pensijas vecuma cilvēkiem trūkst līdzekļu ārstniecības pakalpojumiem un medikamentiem. Vecie cilvēki bieži vien jūtas sabiedrībā nevajadzīgi. Pozitīvi ir tas, ka vairākās rajona pašvaldībās ir izveidoti sociālie dzīvokļi vai veco ļaužu aprūpes centri. Jelgavas rajonā tie ir apmēram 20% no kopējā iedzīvotāju skaita. Aptuveni piektā daļa pārsniedz 60 gadu vecumu.

Jaunieši bezdarbnieki - sociālā riska grupu veido tie jaunieši, kas nav ieguvuši izglītību. Šiem jauniešiem trūkst motivācijas un vēlēšanās kaut ko mainīt un uzsākt. Jelgavas rajonā vairākās pašvaldībās ir izveidoti un darbojas bērnu un jauniešu centri, kas veicina jauniešu iniciatīvu un iesaistīšanos savas dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Bezdarbnieki. Ilgstoši nespēj atrast darbu. Problēmas atrast darbu ir sievietēm pēc 40 gadu vecuma, kā arī vecumā no 20 – 29 gadiem, ja sieviete ir bijusi bērna kopšanas atvaļinājumā.

Sociālās situācijas uzlabošanai ir nepieciešams veicināt pakalpojumu un sabiedrisko aktivitāšu radīšanu – dienas centri, sociālā atbalsta centri, mājas aprūpe, ģimeņu centri, izglītības un aktivitāšu centri.

1.2.4.1 Publisko pakalpojumu sektora raksturojums

Izglītība

Jelgavas rajonā ir iespējas saņemt pirmsskolas, vispārējo, speciālo, profesionālo, interešu izglītību, pieaugušo un pedagogu tālākizglītību. Izglītības iestāžu izvietojums ir pamatā atbilstošs pieprasījumam.

Jelgavas rajonā darbojas 7 pirmsskolas izglītības iestādes, kurus apmeklē 629 bērni. 14 skolas atvērtas pirmsskolas grupas, kuras apmeklē 372 bērni. 5-6gadīgo bērnu sagatavošana pamatizglītības apguvei notiek visās pašvaldībās. Kā būtisku problēmu pirmsskolas izglītības jomā jāmin pirmsskolas izglītības iestāžu nepietiekamība, jo ir pagasti, kur tādas vispār nav. Ar vietējās attīstības stratēģijas palīdzību varētu veidot centrus pirmsskolas vecuma bērniem, bērnu pieskatīšanas istabas, attīstīt aukļu dienestu, kas būtu nozīmīgs pakalpojums jaunajām ģimenēm.

Jelgavas rajonā ir 14 pamatskolas. Jelgavas rajonā darbojas 6 vidusskolas un Neklātienes vidusskola. Pamata izglītību iespējams iegūt katra pagasta teritorijā dzīvojošiem iedzīvotājiem. 2 pagastos ir divas vispārīzglītojošās skolas. Vairākas skolas apkalpo kaimiņu pagastu iedzīvotājus. Jelgavas rajonā ir viena skola, kurā var iegūt vidējo profesionālo izglītību. Tā ir Zaļenieku arodvidusskola. Skolā mācās arī apkārtējo rajonu iedzīvotāji (no Bauskas, Dobeles, u.c. rajoniem). Skola piedāvā plašas dažādu arodu ieguves iespējas atbilstoši darba tirgus pieprasījumam.

Pamatizglītības, vidējās izglītības un profesionālās izglītības līmenī ar vietējās attīstības stratēģijas palīdzību var risināt jauniešu brīvā laika pavadīšanas problēmas, sniegt atbalstu interešu pulciņiem.

Rajonā ir vairākas nevalstiskās organizācijas, kuru darbības mērķos ietilpst interešu izglītība, jauniešu iniciatīvas veicināšana, kā arī pieaugušo izglītība un mūžizglītība. Biedrības realizējot vietējās attīstības projektus var sniegt lielu ieguldījumu izglītības attīstībā.

Kultūra

Jelgavas rajonā ir 15 kultūras iestādes un 29 pagastu bibliotēkas.

Kultūras iestādēs darbojas:

- 5 kori (215 dalībnieki),
- 16 deju kolektīvi (300 dalībnieki),
- 1 pūtēju orķestris (50 dalībnieki),
- 3 folkloras kopas (43 dalībnieki),
- 5 tautas lietišķās mākslas kolektīvi (48 kolektīvi),
- 8 amatierteātri (121 dalībnieks),
- ciņu žanru mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi.

Rajonā ir 2 mūzikas skolas - Glūdā un Salgalē.

No 2008. mācību gada Glūdas mūzikas skola ir paplašinājusi savu mācību programmu, un tagad tās nosaukums ir Glūdas mūzikas un mākslas skola.

Kultūras dzīve ir cieši saistīta arī ar vietējo iedzīvotāju iniciatīvu, nevalstisko organizāciju aktivitātēm. Vairāku kultūras kolektīvu dalībnieki aktīvi iesaistās nevalstisko organizāciju darbā, atsevišķas kultūras kopas pašas dibina savas biedrības, lai veicinātu sabiedrisko aktivitāšu dažādošanos vietējiem iedzīvotājiem. Kultūras jomā ar vietējās attīstības stratēģijas palīdzību var risināt telpu un aprīkojuma nodrošinājumu kultūras kopām.

Sports un veselīgs dzīvesveids

Pēdējos gados vērojama sporta dzīves nostiprināšanās vairākās pašvaldībās, kura pirmkārt tiek izteikta sporta būvju celtniecībā, esošas bāzes sakārtošanā. Katru gadu notiek sporta spēles, kā rezultātā vairākās pašvaldībās kapitāli izremontēti stadioni, bet Glūdas pagastā uzbūvēts jauns sporta laukums. Rajona teritorijā kopumā darbojas 23 sporta zāles (14 sporta spēļu, 3 trenāžieru, 5 VFS un 1 cīņas zāle), 27 sporta laukumi (10 futbola, 9 basketbola, 7 volejbola un 1 rokasbumbas laukums), 1 stadions, kā arī 1 slēpošanas trase, 1 BMX trase, 1 auto-moto trase. Tomēr sporta laukumi un sporta zāles pamatā atrodas lielākajos apdzīvotajos ciemos, nomalēs un ciemos ar zemāku iedzīvotāju skaitu laukumi sporta aktivitātēm ir nepietiekoši. Projekti, kas tiks realizēti ieviešot vietējās attīstības stratēģiju var veiksmīgi risināt šo problēmu un radīt infrastruktūru sporta aktivitātēm pagastu un novadu ciemos, nomalēs.

1.2.4.2 Nevalstiskās organizācijas un to darbība

Lai veicinātu pilsoniskās līdzdalības attīstību, īpaši laukos, ir jāattīsta zināšanas, prasmes un attieksme. Tas attiecas gan uz pašiem iedzīvotājiem, kas uz tām organizācijām, kas aktīvi iesaistās sabiedrībā notiekošajos procesos un iesaista arī citus cilvēkus.

Rajonā darbojas vairāk kā 30 vietējās iniciatīvas grupas. Vairākas iniciatīvas grupas darbojas kā Latvijā reģistrētas organizācijas struktūrvienības, piemēram, Jauno zemnieku klubs, Lauku sieviešu apvienības struktūrvienības. vispopulārākie ir lauku sieviešu klubiņi, kuru mērķis ir pašizglītošanās un pašapziņas celšana, kā arī zemnieku klubiņi. Rajonā darbojas arī bērnu un jauniešu interešu grupas, ģimenes centrs, bēbīšu skoliņas, kā arī dažādi interešu izglītības pulciņi, piemēram, ādas apstrādes pulciņš, lietišķās mākslas studija, darbojas arī dažas pensionāru un invalīdu apvienības. Vairākos pagastos ir izveidotas un aktīvi darbojas nevalstiskās organizācijas, kas apvieno dažādu sabiedrības grupu vajadzības, piem. vienā organizācijā darbojas gan sieviešu klubiņš, bēbīšu skoliņa, dažādas interešu grupas, mūzikas studija, u.c. Kā aktīvākās rajona biedrības var minēt: biedrība Attīstības centrs "Iepazīsti sevi", Latvijas jauno zemnieku klubs "Staļģene", Glūdas pagasta dāmu klubs "Asniņš", Slāvu kultūras biedrība "Rodņik", Glūdas pagasta biedrība Attīstības centrs "Dzīvo gudri", Jauniešu biedrība "Pumpuri", Biedrība "Tautas attīstības centrs – Agape", biedrība "Zaļenieku dzirnas", Sabiedrības attīstības un aprūpes fonds "Svētelis", Biedrība "Ģimenes centrs – Nāc", biedrība „Attīstības centrs – Bērzes krasti”, Skolas atbalsta biedrība „Aizupīte”, biedrība „Vilces dāmu klubs” „Kalnciema pilsētas sabiedriskā organizācija "Kaigi", biedrība „Jelgavas Lauksaimnieku apvienība”, biedrība "Lauku sievietes pret vardarbību", Jelgavas Lauku Sieviešu biedrība "Zemgaliētes", biedrība "Mēs lauku attīstībai", biedrība „Vircavnieks”.

Vietējās iniciatīvas grupas bija galvenie LEADER programmas finansējuma apguvēji 2006-2008. gada periodā.

Vietējo iniciatīvu grupu darbības attīstībai svarīgs ir vietējās pašvaldības atbalsts. Darbībai ir jābūt vērstai uz dialoga veidošanu starp vietējām iniciatīvas grupām, pašvaldību un vietējiem uzņēmējiem. Tas veicinātu iedzīvotāju aktīvāku iesaistīšanos sabiedriskajās aktivitātēs veidotu piederības sajūtu savai dzīvesvietai, līdz ar to arī lielāku atbildību par to.

Ir svarīgi atbalstīt nevalstisko organizāciju darbības nostiprināšanu un attīstību, jo organizācijas risina nozīmīgas lauku iedzīvotāju problēmas dažādās jomās, īpaši izglītībā, kultūrā, sabiedrisko aktivitāšu veicināšanā, apkārtnes sakopšanā un pievilcīgas vides veidošanā, kā arī nodarbinātības iespēju palielināšanā un jaunu pakalpojumu radīšanā.

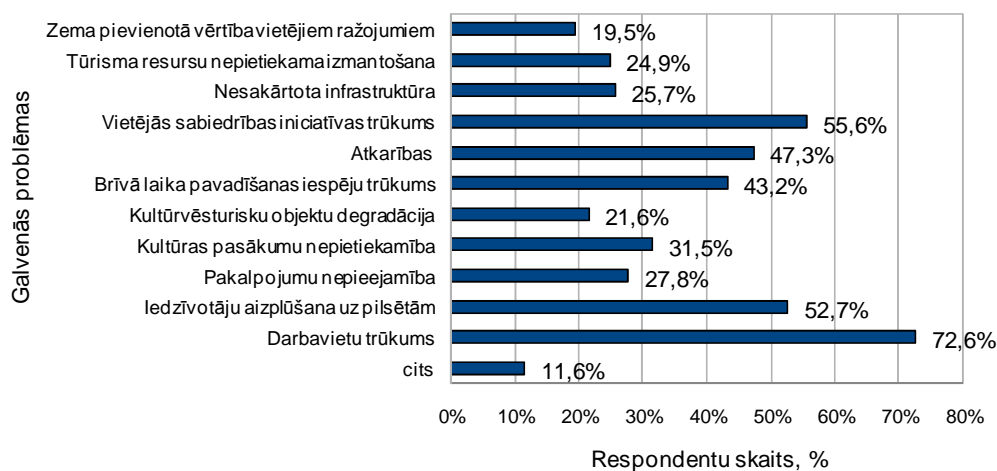
1.2.5 Jelgavas rajona iedzīvotāju aptaujas rezultāti

Stratēģijas izstrādei 2008. gada vasarā tika veikta Jelgavas rajona iedzīvotāju aptauja. Tās mērķis bija noskaidrot galvenā problēmas, ar ko iedzīvotāji saskaras savā pašvaldībā, kā arī noteikt prioritātes dzīves kvalitātes uzlabošanai un svarīgākos Lauku attīstības plāna pasākumus.

Aptauja tika veikta visās Jelgavas rajona pašvaldībās. Tajā piedalījās 241 Jelgavas rajona iedzīvotājs vecumā no 14 gadiem.

Aptaujā tika ietverti jautājumi par nepieciešamajiem pasākumiem un ieguldījumiem pakalpojumu pieejamības, kvalitātes un sasniedzamības uzlabošanai, sabiedrisko aktivitāšu veicināšanai. Aptaujas anketās iedzīvotāji tika aicināti atzīmēt viņuprāt svarīgākos Lauku attīstības plāna pasākumus, kā arī pasākumus, kas attiecas uz ekonomikas dažādošanu un dzīves kvalitātes paaugstināšanu un nozīmīgākās aktivitātes tūrisma veicināšanai savā pagastā vai novadā.

Analizējot iedzīvotāju aptaujā iegūtos datus par galvenajām problēmām Jelgavas rajona pašvaldībās, nākas secināt, ka rodas sava veida ķēdes reakcija, proti, viena laikus nerisināta problēma noved pie citas.

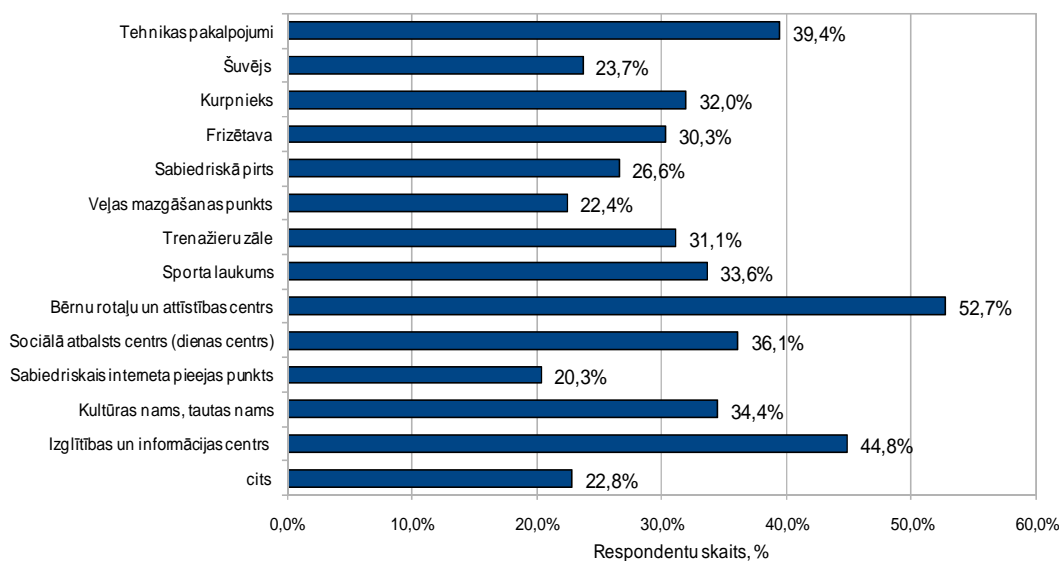
1.6. att. Galvenās problēmas Jelgavas rajona pašvaldībās

Galvenā lauku iedzīvotāju problēma pēc aptaujas rezultātiem ir darbavietu trūkums, ko atzīmēja gandrīz trīs ceturtdaļas aptaujāto. Vairāk kā puse respondentu par nozīmīgām problēmām uzskata arī vietējās sabiedrības iniciatīvas trūkumu un iedzīvotāju aizplūšanu uz pilsētām. 47,3 % respondentu ir satraukti par atkarībām savā pašvaldībā. 43,2 % aptaujāto atzīst, ka ir nepietiekamas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Retāk ir atzīmēti jautājumi, kas saistīti ar tūrisma vides un resursu efektīvu izmantošanu un zemu pievienoto vērtību vietējiem ražojumiem.

Respondenti norādīja arī uz tādām problēmām kā nepietiekama sabiedriskā transporta kustība, ierobežotas iespējas saņemt kvalitatīvu medicīnisko aprūpi tuvu dzīvesvietai, nav bērnu dārza, kvalificēta un uzticama darbaspēka trūkums, peldvietu trūkums.

Aptaujā tika noskaidroti, kādi ieguldījumi ir nepieciešami, lai veicinātu pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību. 52,7 % respondentu akcentēja nepieciešamību izveidot bērnu rotaļu un attīstības centru. Pie nozīmīgākajiem ieguldījumiem ir minēti arī izglītības un informācijas centra izveide (44,8%) un tehnikas pakalpojumi (39,4%). Apmēram viena trešdaļa aptaujāto atzina, ka pagastā (novadā) ir nepieciešams kultūras vai tautas nams, sociālā atbalsta (dienas) centrs, sporta laukums, trenāžieru zāle, kā arī kurpnieka un frizētavas pakalpojumi.

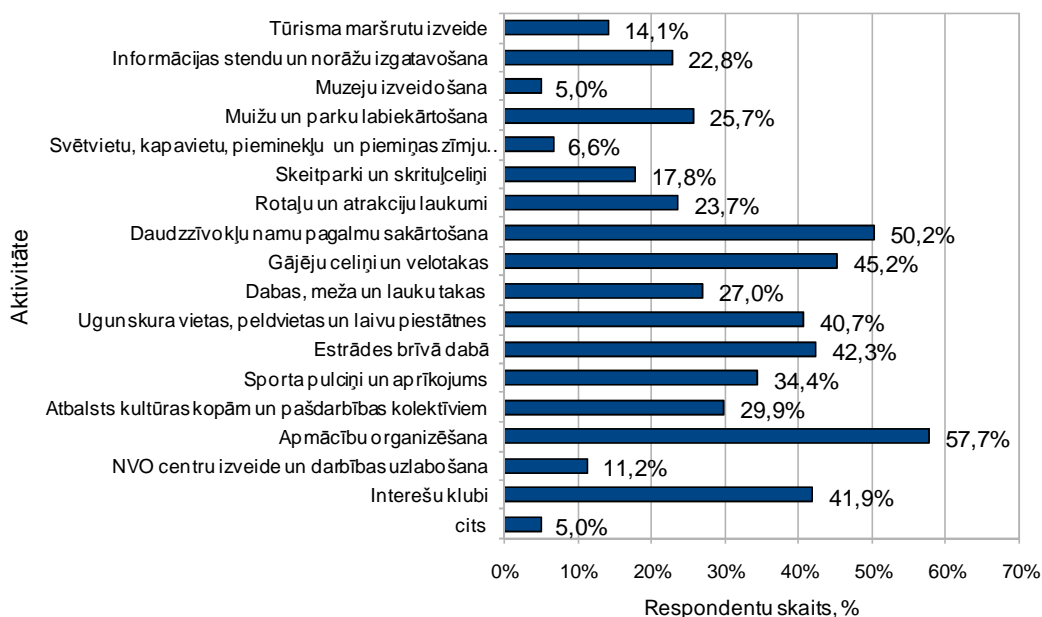
Sabiedriskā interneta pieejas punkta izveide nav minēta starp svarīgākajiem pasākumiem. Tas skaidrojams ar iespēju izmantot internetu arī pagastu bibliotēkās un skolās.

1.7. att. Svarīgākie ieguldījumi pakalpojumu pieejamības, kvalitātes un sasniedzamības veicināšanai

Iedzīvotāji uzskata, ka ir nepieciešami arī pilnveidot un piedāvāt plašāku medicīnas pakalpojumu klāstu, tai skaitā masāžas, vingrošanu, zobārsta pakalpojumus, aptieku. Svarīgi ir sniegt atbalstu vietējiem ražotājiem un amatniekiem, veicinot viņu darbību un ieguldījumu vietējās kopienas attīstībā. Anketās ir minēti arī tādi ieguldījumi, ka

dzīvokļu remonta brigādes izveide, sabiedriskā ēdināšana, pieņemšana ķīmiskai tīrīšanai, bērnudārzi un bērnu rotaļu laukumi, auto un velosipēdu remonts.

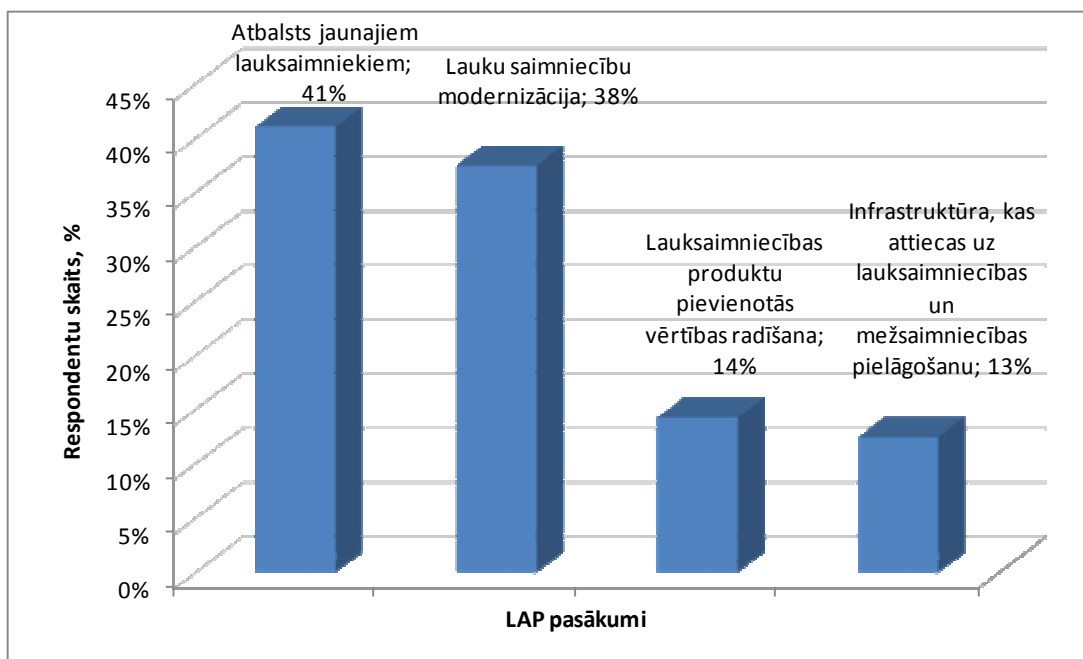

1.8. att. Aktivitātes sabiedriskās dzīves uzlabošanai

Anketēšanas rezultātā par vissvarīgāko aktivitāti sabiedriskās dzīves uzlabošanai iedzīvotāji ir atzinuši dažāda veida apmācību organizēšanu (57,7%), piemēram, valodas, datorapmācību, projektu vadību un grāmatvedību, dārdārzu ierīkošanu, mūzikas instrumentu spēli, semināri par veselīgu dzīvesveidu, u.c. 50,2% aptaujāto atzīmēja daudzdzīvokļu namu pagalmu sakārtošanu. Apmēram 40% respondentu par nozīmīgu uzskata Gājēju celiņu un velotaku ierīkošanu (45,2%), ugunsкура vietas, peldvietas un laivu piestātnes izveidi (40,7%), estrādes ierīkošanu brīvā dabā (42,3%). 41,9% aptaujāto atzīmēja interešu klubu izveidi, piemēram, mājturības, orientēšanās sporta, aerobikas, adīšanas u.c.

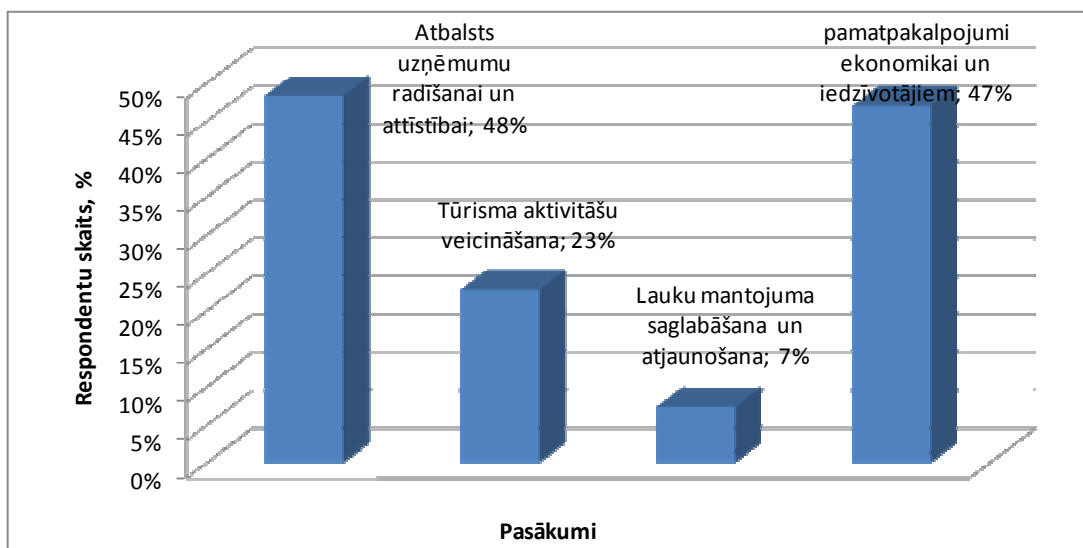
Līdzīgi kā iepriekšējos jautājumos, arī šajā salīdzinoši neliels respondentu skaits ir atzīmējis tūrisma attīstību veicinošas aktivitātes, tādas kā tūrisma maršrutu izveide, informācijas stendu un norāžu izgatavošana, muzeju izveidošana, svētvietu, kapavietu, pieminekļu un piemiņas zīmju sakārtošana. Viena ceturtdaļa respondentu par nozīmīgu uzskata muižu un parku labiekārtošanu un dažādu taku ierīkošanu. 5% respondentu atzīmēja citu variantu, proti, senatnīgu ēku renovāciju, veselības saimniecību izveidi, jaunu tūrisma objektu radīšanu un jau esošo sakārtošanu un pilnveidošanu, BMX trases izveidi.

Lai noteiktu Lauku attīstības plāna pasākumus, kuru īstenošana ir nozīmīga aptaujāto iedzīvotāju teritorijā, kā arī pasākumus, kas varētu veicināt ekonomikas dažādošanu un dzīves kvalitātes paaugstināšanos, respondenti tika lūgti sarindot piedāvātos pasākumus pēc svarīguma (1 – svarīgākais).

1.9. att. **Nozīmīgākie Lauku attīstības plāna pasākumi Jelgavas rajonā**

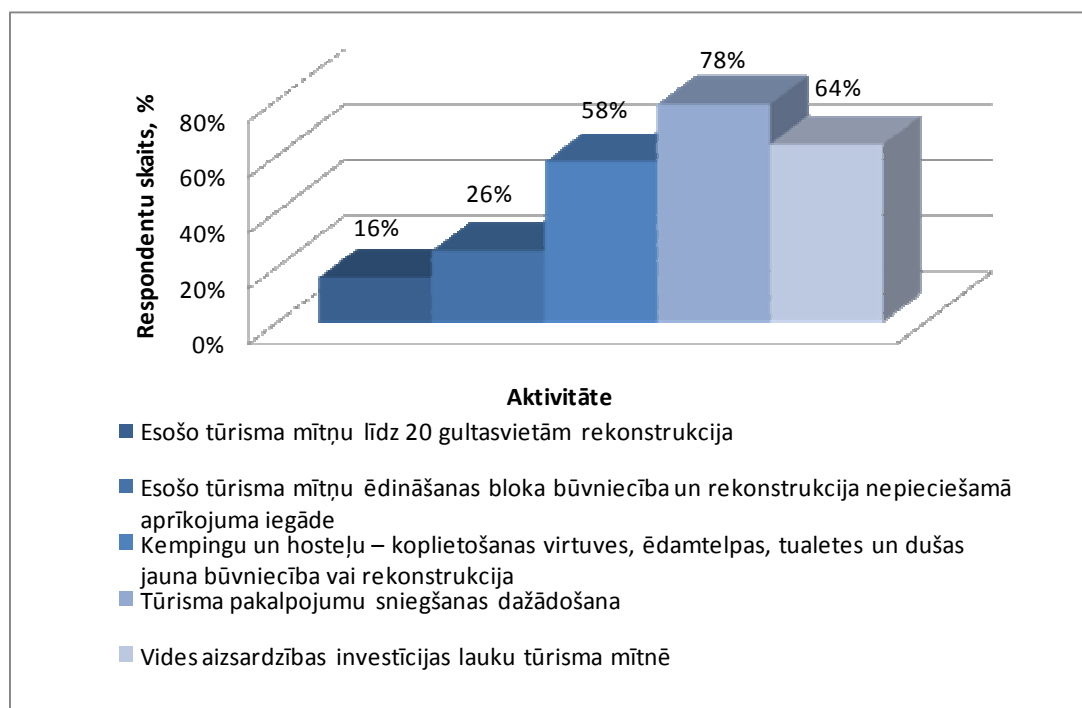
Aptaujas rezultāti liecina, ka vissvarīgākais lauku attīstības plāna pasākums Jelgavas rajona iedzīvotājiem ir „Atbalsts jauniekiem lauksaimniekiem”. To par nozīmīgāko ir atzinuši 41% respondentu. Otrs nozīmīgākais LAP pasākums ir „Lauku saimniecību modernizācija” (38%).

1.10. att. **Nozīmīgāki pasākumi ekonomikas dažādošanai un dzīves kvalitātes paaugstināšanai Jelgavas rajonā**

Anketēšanas rezultāti parāda, ka vissvarīgākais pasākums ekonomikas dažādošanai un dzīves kvalitātes paaugstināšanai ir „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai”. To par nozīmīgāko ir atzinuši 48% aptaujāto. 47% respondentu par svarīgāko ir atzinuši pasākumu „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”.

Atbildot uz jautājumu par aktivitātēm tūrisma veicināšanai Jelgavas rajona pašvaldībā, respondenti tika lūgti atzīmēt trīs, viņuprāt, svarīgākās aktivitātes.

1.11. att. **Nozīmīgākās aktivitātes tūrisma aktivitāšu veicināšanai Jelgavas rajonā**

78% aptaujāto par nozīmīgāko atzina tūrisma pakalpojumu sniegšanas dažādošanu. Tas veicinātu tūrisma nozares attīstību Jelgavas rajonā. 64% respondentu atzina par nozīmīgu arī vides aizsardzības investīcijas lauku tūrisma mītnē. Trešā svarīgākā aktivitāte ir pēc aptaujas datiem ir kempingu un hosteļu koplietošanas virtuves, ēdamtelpas, tualetes un dušas jauna būvniecība vai rekonstrukcija.

1.3 Vietējās attīstības stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums

Vietējās attīstības stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējuma veikšanai ir izmantota informācija, kas iegūta veicot situācijas izvērtējumu un iedzīvotāju aptauju vietējās rīcības grupas darbības teritorijā – Jelgavas rajonā.

SVID analīze strukturēta pa sekojošām jomām: Nodarbinātība, izglītība un informācija, veselīgs dzīvesveids un sociālā aprūpe, sabiedriskā dzīve, kultūra, brīvais laiks, sports un kopienu attīstība, apkārtējā vide un sakoptība un infrastruktūras kvalitāte.

Nodarbinātība

Stiprās pusēs:	Vājās pusēs:
<ul style="list-style-type: none"> • teritorijai ir izdevīga ģeogrāfiskā atrašanās vieta, Jelgavas rajons atrodas Zemgales reģiona centrā, tuvu galvaspilsēta Rīga, • Jelgavas rajonā ir visauglīgākās 	<ul style="list-style-type: none"> • netiek pietiekoši attīstīta lauku ekonomikas dažādošana, • iedzīvotāju aizplūšana uz Rīgu, Jelgavu, jo pagastos uz vietas trūkst darba vietas, vai arī tiek piedāvāti

<p>lauksaimniecības zemes,</p> <ul style="list-style-type: none"> Rīcības grupā ietilpstošajās pašvaldībās ir zinoši lauku attīstības speciālisti. 	<p>zemu atalgots darbs;</p> <ul style="list-style-type: none"> vāji attīstās uzņēmējdarbība, zems mazo un vidējo uzņēmumu skaits, neattīstās nelauksaimnieciskā uzņēmējdarbība, jaunieši ar arodskolu izglītību nespēj atrast darbu, vāji attīstītās tūrisms, netiek izmantotas visas iespējas, sadzīves pakalpojumu trūkums (pirts, veļas mazgātava, apavu darbnīca, frizētava, šuvēji, u.c.), trūkst bērnu dārzi, bērnu rotaļu un attīstības centri, bēbīšu skoliņas, trūkst sociālās aprūpes centri, dienas centri pensionāriem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, sadzīves tehnikas, ēdināšanas un kulinārijas pakalpojumu trūkums.
<p>Iespējas:</p>	<p>Draudi:</p>
<ul style="list-style-type: none"> veicināt iedzīvotāju pievēršanos ekonomiskām aktivitātēm, pakalpojumu radīšanai un sabiedriskām aktivitātēm vietējiem iedzīvotājiem, kas radītu darba vietas un veicinātu nodarbinātību, veicināt lauku iedzīvotāju iekļaušanos darba tirgū un spēju veiksmīgi savienot ģimeni un darba dzīvi. (apmācības, profesionālās orientācijas pakalpojumi, sociālo un individuālo spēju uzlabošana), veicināt lauku sieviešu iesaistīšanos patstāvīgā uzņēmējdarbībā laukos, nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības aktivizēšana, veicināt jauniešus, kas beiguši arodskolu uzsākt patstāvīgu uzņēmējdarbību laukos, Pusnaturālo (piemājas) saimniecību attīstība. 	<ul style="list-style-type: none"> iedzīvotāju dzīves līmeņa pasliktināšanās, sociālās spriedzes palielināšanās, iztikas līdzekļu trūkuma dēļ.

Izglītība un informācija

<p>Stiprās puses:</p>	<p>Vājās puses</p>
<ul style="list-style-type: none"> izglītības iestāžu – pamatskolu, vidusskolu, neklātienas vidusskolu nodrošinājums, aktīvi lauku skolotāji, kas iesaistās 	<ul style="list-style-type: none"> zems lauku iedzīvotāju izglītības un prasmju līmenis, pastāv būtiska problēmu grupa – jaunieši ar zemām pamatprasmēm, kas

<p>vietējo projektu realizēšanā,</p> <ul style="list-style-type: none"> vairākos pagastos un novados ir pieejami izglītības centra un interneta pieejas punktu pakalpojumi ne tikai centros, aktīvas nevalstiskās organizācijas, kuras veicina mūžizglītību. 	<p>pamet mācības, neiegūstot pamatskolas izglītību, vai arī pēc pamatizglītības iegūšanas neturpina mācības,</p> <ul style="list-style-type: none"> iedzīvotājiem par maz tiek piedāvātas izglītības un informācijas iespējas uz vietas pagastā, pagastos un novados nav telpu, kur pulcēties interešu grupām, kā arī nav iespēja saņemt aktuālo informāciju pagastos (lauku sieviešu un citu sociālo grupu aktivitātēs, lauksaimniekiem aktuālās informācijas saņemšanai, pieeja internetam un citiem komunikāciju līdzekļiem), trūkst telpas, kur darboties, organizēt dažādus apmācību kursus, seminārus, klubus un interešu izglītību, bērniem netiek nodrošinātas pirmskolas izglītības iestādes vai alternatīvie pakalpojumi.
<p>Iespējas</p>	<p>Draudi</p>
<ul style="list-style-type: none"> informācijas punktu vai centru izveide atsevišķos pagastos, kur būtu iespējams organizēt mācības, konsultācijas dažādām interešu grupām; PII iestāžu attīstība, alternatīvās aprūpes pakalpojumu attīstība bērniem (dienas centri, bērnu pieskatīšanas istabas). 	<ul style="list-style-type: none"> iedzīvotāju izglītības un intelektuālā līmeņa samazināšanās, ja netiks risināta problēma par mūžizglītības iespējām ikvienā ciemā; demogrāfiskās situācijas pasliktināšanās.

Veselīgs dzīvesveids un sociālā aprūpe

<p>Stiprās puses:</p>	<p>Vājās puses:</p>
<ul style="list-style-type: none"> iespējas fiziskām aktivitātēm pašvaldību centros, jo ir sporta aprīkojuma un infrastruktūras nodrošinājums; aktīvas nevalstiskās organizācijas, kas realizējušas projektus treniņu zāles izveidei un cita sporta inventāra iegādei un plāno citas aktivitātes. 	<ul style="list-style-type: none"> lauku iedzīvotāju zināšanu trūkums par veselības jautājumiem, trūkst veselības veicinoši pasākumi pagastu iedzīvotājiem, trūkst jauno ģimeņu izglītošanas iespējas (jauno ģimeņu klubi pagastos, kur tiek veicināta ģimeņu izglītošana), trūkst vietas, kur lauku jauniešiem meklēt palīdzību savu problēmu risināšanai (jauniešu saskarsmes klubi, uzticības dienests, jauniešu centri), vecajiem ļaudīm netiek nodrošināts pietiekošs atbalsts, līdzcilvēku uzmanība.

	<ul style="list-style-type: none"> • nabadzība, sociālā atstumtība, vairākās ģimenēs vērojama sociālā spriedze, • sociālās palīdzības, aprūpes dienestu un dienas centru nepietiekoša izveide.
Iespējas:	Draudi:
<ul style="list-style-type: none"> • veselības centru izveide, • veselības izglītības un veselības veicināšanas pasākumu ieviešana, • organizēt vasaras un brīvlaiku nometnes, lai uzlabotu bērnu fizisko veselību, • veselīga dzīvesveida un skaistumkopšanas pasākumi, • relaksācijas centra izveide, • jaunu sociālo pakalpojumu attīstīšana. 	<ul style="list-style-type: none"> • sociālā atstumtība un sociālā spriedze lauku cilvēkos • alkoholisms, depresija jauniešu huligānisms.

Sabiedriskā dzīve, kultūra, brīvais laiks un kopienu attīstība.

Stiprās puses:	Vājās puses:
<ul style="list-style-type: none"> • aktīvi iedzīvotāji un to grupas, • liela lauku cilvēku vēlme veicināt savas teritorijas attīstību un paaugstināt dzīves kvalitāti, • teritorija ir bagāta ar kultūrvēsturisko mantojumu, • teritorijā ir populāri un nozīmīgi kultūrvēsturiski objekti, pievilcīgas dabas ainavas, tūrisma attīstībai pievilcīgas vietas, • teritorijā ir kultūrvēsturiskie objekti, kas saglabā senās latviešu tautas tradīcijas un lauku sētas dzīves veidu. • tiek īstenoti pasākumi mazākumtautību (krievu, baltkrievu, ukraiņu, u.c.) kultūras un nacionālās identitātes saglabāšanai, • iedzīvotāju laba sadarbība, jo ik gadu tiek organizēti vairāki kultūras pasākumi, kas aptver visas teritorijas iedzīvotājus 	<ul style="list-style-type: none"> • zema lauku iedzīvotāju sabiedriskā aktivitāte, iniciatīvas trūkums, • jauniešiem nav iespējas lietderīgi pavadīt brīvo laiku, trūkst līderu un aktivitātes no pašu jauniešu puses, • jaunieši nav motivēti lietderīgi pavadīt brīvo laiku (interešu pulciņi, darba nometnes, intelektuālās attīstības iespēju nodrošināšana, ievirze mākslā, mūzikā un sportā), • lauku sievietēm nav motivācijas celt savu pašnovērtējumu un dzīves kvalitāti, • psiholoģiskais aspekts- zems pašnovērtējums un nav nodarbinātības iespējas dzīves vietā, • netiek pietiekoši uzturētas ģimeniskas vērtības, • lauku iedzīvotāju neizpratne par sabiedrisko organizāciju nozīmi viņu pilnveidē, • vietējo līderu trūkums vai spējīgo cilvēku kūtrums un neprasme sevi pasniegt.
Iespējas:	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • atbalsta sniegšana kopienu attīstībai, iniciatīvas veidošana laukos, • lauku iedzīvotāju sabiedriskās 	<ul style="list-style-type: none"> • aktīvo cilvēku „pašizdegšanas” iespējamība.

<p>aktivitātes atraisīšana un veicināšana, kvalitatīvu pasākumu un koncertu nodrošināšana,</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Jauno ģimeņu un jauno vecāku skolas", bēbīšu skoliņas izveide, • jauniešu iniciatīvu centru izveidošana, • atpūtas maršruta izveide Jelgavas rajonā. 	
--	--

Apkārtējā vide un sakoptība.

<p>Stiprās puses:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir pieejamas brīvas teritorijas un vietas sabiedrisko aktivitāšu veicināšanai vietējiem iedzīvotājiem, • aktīvas nevalstiskās organizācijas, kas iesaistās apkārtnes sakopšanā, • uzņēmēju atbalsts un līdzfinansējums apkārtējās vides sakopšanā. 	<p>Vājās puses:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nesakoptas vietas, dabas takas, vietām piesārņota apkārtnē, • nesakoptas nomaļākās vietas, • nav sakoptas atpūtai un brīvā laika pavadīšanai piemērotas vietas, • trūkst sakārtotas un labiekārtotas vietas sabiedriskai dzīvei, lietderīga brīvā laika pavadīšanai un atpūtai, • nesakopti daudzdzīvokļu māju pagalmi, nav ierīkoti bērnu rotaļu laukumi, un citas aktīvai atpūtai paredzētas vietas, • netiek izmantotas visas iespējas, lai skaistās lauku ainavas izmantotu tūrisma attīstībai, • tūrisma attīstībai pagastos trūkst kartes, norādes uz interesantiem apskates objektiem, • trūkst labiekārtotu atpūtas zonu un peldvietu, • neapsaimniekotie ražošanas objekti degradē ainavu.
<p>Iespējas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teritorijas labiekārtošana – bērnu rotaļu laukuma izveide, meža takas izveide, lauku takas izveide, dīķa piemērošana atpūtai un peldēšanai, telšu vietas labiekārtošana(galdi un soliņi), • BMX trases izveide (velosipēdistiem), • bērnu rotaļu laukuma un atpūtas parka labiekārtošana, • sporta laukuma izveide, • asfaltētu sporta laukuma kompleksu (hokejs, basketbols, florbols, volejbols) izveide, • apzaļumošanas darbu veikšana , sakopšanas talku organizēšana, 	<p>Draudi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nesakoptu vietu turpmāka piesārņošana un ainavas degradēšana, • pamesto un neizbūvēto objektu sabrukšana.

<ul style="list-style-type: none"> • peldvietas labiekārtošana (dušas, tualetes, ģērbtuves, nomas iespējas), Atpūtas un izklaides vietu labiekārtošana, piem., pie dabas takām, izjādes vietām u.c. (dušas, tualetes, ģērbtuves, nomas iespējas) • ūdens velosipēdu iznomāšana, • ainavas uzlabošanas pasākumi ar vietējiem stādu materiāliem, • estrādes izveide, • tūristu pastaigu/riteņbraukšanas taku/maršrutu izveidošana starp pagasta/ciemat centru, • informācijas stendu izveidošana. 	
---	--

Infrastruktūras kvalitāte

Stiprās puses:	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • nodrošināts ceļu tīkls un laba satiksme, pamazām attīstās velotransportam piemēroti celiņi, • Lielupe un tās baseins. 	<ul style="list-style-type: none"> • nesakārtota atkritumu apsaimniekošanas sistēma, • nav nodrošināts kvalitatīvs dzeramais ūdens, • ciemos nav nodrošināts apgaismojums, tādējādi radot draudus satiksmes drošībai, • lauku ceļu sliktā kvalitāte. • nesakārtota vietējā atkritumu apsaimniekošana, atkritumu netiek laicīgi izvesti, tiek izgāzti tam neparedzētās vietās – mežā, grāvmalēs, • sliktā satiksmes drošība, vairākās vietās teritorijā skolēnu nokļūšana skolā un mājās ir nedroša, • morāli un fiziski novecojusi komunālās saimniecības sistēma.
Iespējas:	Draudi:
<ul style="list-style-type: none"> • ceļu un ielu rekonstrukcijas, • atkritumu apsaimniekošanas sistēmas sakārtošana, dalītās atkritumu savākšanas ieviešana, iedzīvotāju izglītošana, • ielu apgaismojumu ierīkošana, • veloceliņu izbūve, • gājēju celiņa ierīkošana, • atdzelžošanas iekārtu uzstādīšana, • attīrīšanas iekārtu darbības uzlabošana, • drošu taciņu izveide, • ūdensvada sistēmu renovācija un atjaunošana. 	<ul style="list-style-type: none"> • Avārijas uz autoceļiem, gājēju, velobraucēju celiņu trūkums

1.4 Vietējās rīcības grupas līdzdalība teritorijas attīstībā

1.4.1 Vietējās attīstības stratēģijas nepieciešamības apraksts

Vietējās attīstības stratēģijas nepieciešamību pamato vairāki faktori:

- 1) iedzīvotāju aktivitāte iepriekšējā plānošanas periodā, jo iesniegto projektu skaits pārsniedza pieejamo finansējumu, vairākas labas idejas nevarēja tikt īstenotas, jo pietrūka finansējums;
- 2) lauku iedzīvotāju aktivitāte, interese un iesaistīšanās stratēģijas izstrādē, jaunu nevalstisko organizāciju dibināšana un esošo aktīva darbošanās;
- 3) pašvaldību atbalsts nevalstiskajām organizācijām, pašvaldību interese īstenot vietējās attīstības projektus;
- 4) uzņēmēju līdzdalība stratēģijas izstrādē, pieaugoša interese īstenot vietējās attīstības projektus.

Stratēģijas ieviešana dos iespēju veidot vai uzlabot lauku iedzīvotājam nepieciešamos pakalpojumus pēc iespējas tuvāk viņa dzīves vietai, kā arī veidos piederības sajūtu un lepnumu par savu teritoriju. Stratēģijas ieviešana būtiski vairo lauku jauniešu iespējas, jo, kā būtiskas problēmas ikvienā pagastā akcentējas lauku jauniešu aktivitātes un iniciatīvas trūkums. Stratēģijā ir paredzēti īpaši pasākumi tieši jauniešu projektu realizēšanai (jauniešu centri, atpūtas un sporta vietas, u.c. projekti).

Stratēģijas ieviešana dos iespējas uzsākt jaunas ekonomiskās aktivitātes, jo stratēģijā ir paredzētas aktivitātes jaunu pakalpojumu veidošanai un darba vietu izveidei.

Bez tam stratēģijas ieviešana dos iespēju rūpēties par lauku teritorijai raksturīgās kultūras un dabas vides, tradīciju saglabāšanu un saudzīgu (ilgtspējīgu) izmantošanu, jo pasākumu plānā ir iekļautas vairākas aktivitātes, kas veicinās lauku vides un ainavas izveidošanu un sakārtošanu, īstenojot dažādus projektus sabiedrisko aktivitāšu sekmēšanai lauku iedzīvotājiem.

1.4.2 Vietējās rīcības grupas teritorijas attīstības vīzija

- Jelgavas rajons ir teritorija, kur ievērojami uzlabojies sociāli ekonomiskais stāvoklis, iedzīvotājiem ir nodrošināti labvēlīgi un līdzvērtīgi dzīves, vides un darba apstākļi. Ir iespējams apmierināt katru iedzīvotāja pamatvajadzības.
- Jelgavas rajonā ir spēcīgas vietējās kopienas, kuras apvieno iedzīvotājus ar dažādām prasmēm un interesēm, tādējādi mazinot sociālo atstumtību, veicinot dzīves kvalitātes uzlabošanu un kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu, kā arī sniedz ieguldījumu pilsoniskās sabiedrības attīstībā. Vietējām kopienām ir nepieciešamais aprīkojums, iekārtas un infrastruktūra savas darbības attīstībai.
- Iedzīvotājiem ir iespējas izglītoties un saņemt informāciju pēc iespējas tuvāk savai dzīves vietai.
- Jelgavas rajonā darbojas aktīvas kultūras kopas un interešu klubi, kas ir nodrošināti ar telpām un nepieciešamo aprīkojumu savu aktivitāšu veikšanai.
- Veiksmīgi tiek izmantoti kultūrvēsturiskie objekti sabiedrisko aktivitāšu veicināšanai vietējiem iedzīvotājiem. Ir saglabāts kultūras mantojums un tradīcijas.
- Jelgavas rajonā ir sakārtotas un labiekārtotas vietas sabiedriskai dzīvei, lietderīgai brīvā laika pavadīšanai un atpūtai. Ierīkotas un labiekārtotas estrādes, sporta laukumi un telpas, ugunsкура vietas, peldvietas u.c. Ir sakopti daudzdzīvokļu namu pagalmi, ierīkoti rotaļu laukumi.

- Ir izveidoti un rekonstruēti saieta nami, brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras objekti.
- Iedzīvotājiem ir iespēja saņemt sadzīves pakalpojumus pēc iespējas tuvāk savai dzīves vietai atbilstoši dažādu sabiedrības grupu vajadzībām un interesēm.
- Ir attīstīta pakalpojumu sfēra, kas uzlabo dzīves kvalitāti vietējiem iedzīvotājiem, attīsta uzņēmējdarbības vidi un sekmē nodarbinātību ciematos.
- Pakalpojumus iedzīvotājiem sniedz vietējie amatnieki. Viņiem ir pieejams nepieciešamais aprīkojums, iekārtas un infrastruktūra savu darbību veikšanai.
- Pagastos un novados ir labiekārtotas publiski pieejamas teritorijas, lai nodrošinātu rekreācijas pamatpakalpojumus pašvaldību teritorijās.

1.4.3 Vietējās rīcības grupas teritorijas attīstības galvenās prioritātes, rīcības un to raksturojums

1.4.3. Vietējās rīcības grupas teritorijas attīstības galvenās prioritātes, rīcības un to raksturojums

Veicot teritorijas situācijas analīzi, Jelgavas rajona iedzīvotāju anketēšanu un SVID analīzi, Jelgavas Lauku partnerība „Lielupe” vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai ir izvirzījusi divas prioritātes:

1. Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem;
2. Pakalpojumu pieejamība, kvalitāte un sasniedzamība vietējiem iedzīvotājiem.

Ieviešot attīstības stratēģiju varētu tikt veiktas izmaiņas un pievienota 3. prioritāte – Nodarbinātības un tūrisma attīstības veicināšana, jo iedzīvotāju aptaujas rezultāti pamato nepieciešamību veikt ieguldījumus jauno zemnieku attīstības veicināšanā, lauku saimniecību modernizēšanā, jaunu uzņēmumu radīšanā un esošo attīstībā. Šobrīd vietējā rīcības grupa ir lēmusi neiekļaut šīs rīcības stratēģijas rīcības plānā, jo lauku iedzīvotājiem ir iespēja iesniegt un realizēt projektus atbilstošajos LAP 411. un 413. pasākumos neiesniedzot projektu vietējā rīcības grupā, kā arī atsevišķu pasākumu aktivitātes vēl nav uzsāktas ieviest. Vietējā rīcības grupa informēs un mudinās lauku iedzīvotājus sekot līdzi informācijai un iesniegt projektus Lauku atbalsta dienestā uz atbilstošajiem LAP izsludinātajiem projektu konkursiem.

Teritorijas attīstības prioritātes un rīcības

1. prioritāte. Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem

Rīcība Nr. 1.1. Kopienu un brīvā laika aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem

Pamatojums

Sekmīgu vietējo iedzīvotāju līdzdalību vietējās dzīves kvalitātes uzlabošanā nodrošina vietējās kopienas, kurās vietējie iedzīvotāji, apvienojot savas prasmes un resursus, sasniedz to, ko nebūtu varējuši izdarīt katrs atsevišķi. Sekmīga vietējo kopienu

sadarbība rosina to biedrus uz jaunām idejām savas pārstāvētās teritorijas dzīves kvalitātes celšanai.

Vietējo iniciatīvas grupu veidošanās un attīstība teritorijā veicina vietējās dzīves kvalitātes uzlabošanu, kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu, mazina iedzīvotāju sociālo atstumtību. Paaugstinoties iedzīvotāju sociāli ekonomiskajai labklājībai, paaugstinās arī vajadzība pēc intelektuālās labklājības izaugsmes. Lai vietējās kopienas sekmīgi darbotos un realizētu savus darbības mērķus ir jāturpina sniegt atbalsts materiāli tehniskam nodrošinājumam un infrastruktūras izveidošanai biedrību aktivitāšu realizēšanai

Mērķis

Sniegt ieguldījumu pilsoniskās sabiedrības attīstībā, nodrošinot atbilstošu infrastruktūru kopienu darba attīstībai.

Piedāvātie risinājumi

Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide šādām aktivitātēm:

- ✓ NVO centri, dažādu sociālo grupu(jaunieši, pensionāri, sievietes, vīriešu interesēm atbilstošu u.c.) centri;
- ✓ interešu grupas;
- ✓ rotaļu un spēļu istabas;
- ✓ u.c. objektiem, kas veicina sabiedrisko aktivitāšu dažādošanu vietējiem iedzīvotājiem.

Rīcība Nr. 1.2. Izglītības, kultūras un kultūras mantojuma aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem

Pamatojums

Jelgavas rajona pagastos un novados trūkst telpas, kur darboties, organizēt dažādus apmācību kursus, seminārus, klubus un interešu izglītību. Iedzīvotājiem par maz tiek piedāvātas izglītības un informācijas iespējas uz vietas pagastā.

Jelgavas rajonā darbojas aktīvas kultūras kopas, kas bagātina un veicina teritoriju sabiedrisko dzīvi.

Jelgavas rajons ir bagāts ar kultūrvēsturisko mantojumu, kuru iespējams izmantot ne tikai tūrisma attīstībā, bet arī sabiedrisko aktivitāšu veicināšanā vietējiem iedzīvotājiem.

Kvalitatīva kultūrvide, ko veido saglabāts un pieejams kultūras mantojums un daudzveidīgas kultūras tradīcijas un radošās izpausmes, ir viens no ilgpējīgas un līdzsvarotas teritorijas attīstības nosacījumiem.

Mērķis

Veicināt dzīves kvalitātes paaugstināšanu, sekmējot izglītības, kultūras un kultūras mantojuma aktivitāšu attīstību vietējiem iedzīvotājiem

Piedāvātie risinājumi

Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide šādām aktivitātēm:

- ✓ kultūras kopas, mūzikas studijas;
- ✓ jauno māmiņu skolas, ģimenes centri un bēbīšu skoliņas;
- ✓ radošās darbnīcas un studijas;
- ✓ karjeras izvēles un jauno uzņēmēju skola;
- ✓ uzņēmēju klubs;
- ✓ materiāli tehniskais nodrošinājums dažādu apmācību organizēšanai;
- ✓ muižu un muzeju labiekārtošana;
- ✓ u.c. objektiem, kas veicina sabiedrisko aktivitāšu dažādošanos vietējiem iedzīvotājiem.

Rīcība Nr. 1.3. Aktīvās atpūtas, sporta, vides sakopšanas un pieejamības aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem

Pamatojums

Jelgavas rajonā katrā pagastā un novadā var atrast pievilcīgu un ainavisku vietu, kuru var izmantot, lai nodrošinātu gan sporta, gan atpūtas iespējas. Teritorijā trūkst sakārtotas un labiekārtotas vietas sabiedriskai dzīvei, lietderīga brīvā laika pavadīšanai un atpūtai. Nesakopti daudzdzīvokļu māju pagalmi, nav ierīkoti bērnu rotaļu laukumi, un citas aktīvai atpūtai paredzētas vietas.

Mērķis

Veicināt dzīves kvalitātes paaugstināšanos, sekmējot aktīvās atpūtas, sporta, vides sakopšanas un pieejamības aktivitāšu attīstību vietējiem iedzīvotājiem.

Piedāvātie risinājumi

Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide šādiem sabiedrisko aktivitāšu objektiem vai veidiem:

- ✓ sporta telpas, sporta laukumi, stadioni;
- ✓ rotaļu un atrakciju laukumi, sporta laukumi, skeitparki un skrituļceļi;
- ✓ estrādes brīvā dabā, kopīgas ugunsкура vietas, peldvietas un laivu piestātnes, dabas, meža un lauku takas, aktīvās atpūtas takas;
- ✓ gājēju ceļi un velotakas;
- ✓ daudzdzīvokļu namu pagalmi un apkārtnes;
- ✓ informācijas stendi, norādes un apskates objekti;
- ✓ u.c. objektiem, kas veicina sabiedrisko aktivitāšu dažādošanos vietējiem iedzīvotājiem.

2. prioritāte. Pakalpojumu pieejamība, kvalitāte un sasniedzamība vietējiem iedzīvotājiem

Rīcība Nr. 2.1. Publisko un privāto pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem

Pamatojums

Lauku iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanai un rosināšanai uz ekonomiskām aktivitātēm ir svarīgi nodrošināt publisko pakalpojumu sasniedzamību pēc iespējas tuvinot pakalpojumus iedzīvotāju dzīves vietai.

Pilnvērtīgas dzīves vides neatņemama sastāvdaļa ir iespēja saņemt pakalpojumu, atbilstoši dažādu sabiedrības grupu vajadzībām un interesēm. Lauku cilvēkiem svarīgi ir izglītības, informācijas, sociālās aprūpes, kultūras un atpūtas u.c. publiskie pakalpojumi.

Mērķis

Veicināt lauku ekonomikas dažādošanu un dzīves kvalitātes paaugstināšanu, sekmējot publisko pakalpojumu attīstību vietējiem iedzīvotājiem.

Piedāvātie risinājumi

Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide šādu pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai:

- ✓ interneta pieejas punkts;
- ✓ izglītības un informācijas centrs;
- ✓ bērnu pieskatīšanas pakalpojumi (aukļu dienests, bērnu pieskatīšanas istabas u.c.);
- ✓ sociālās aprūpes pakalpojumi mazaizsargātām iedzīvotāju grupām;
- ✓ alternatīvas aprūpes pakalpojumi (dienas centrs, aprūpe mājās, krīzes centrs, grupu dzīvokļi u.c.);
- ✓ sabiedriski pieejamas pirtis, masāžas u.c. veselības procedūras;
- ✓ u.c. pakalpojumu attīstībai vietējiem iedzīvotājiem;

Rīcība Nr. 2.2. Sadzīves, ēdināšanas, sadzīves tehnikas un tehnikas pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem

Pamatojums

Kvalitatīvi, sasniedzami pakalpojumi ir daļa no iedzīvotāju ikdienas. Pakalpojumu sfēras attīstība uzlabo iedzīvotāju dzīves kvalitāti laukos un attīsta uzņēmējdarbības vidi, sekmē nodarbinātību ciematos un pagastos.

Mērķis

Veicināt lauku ekonomikas dažādošanu un dzīves kvalitātes paaugstināšanu, sekmējot sadzīves, ēdināšanas, sadzīves tehnikas un tehnikas pakalpojumu attīstību vietējiem iedzīvotājiem.

Piedāvātie risinājumi

Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide šādu pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai:

- ✓ veļas mazgāšanas punkti;
- ✓ šuvēja, kurpnieka un friziera pakalpojumu u.c. sadzīves pakalpojumi;
- ✓ kosmetologa pakalpojumi, skaistumkopšana;
- ✓ ēdināšanas un kulinārijas pakalpojumi;
- ✓ zāles pļāvēja, krūmgrieža un citas tehnikas pakalpojumi;
- ✓ sulu spiešana un citas sadzīves tehnikas pakalpojumi;
- ✓ autoservisa pakalpojumi;
- ✓ u.c. pakalpojumu attīstībai vietējiem iedzīvotājiem.

Rīcība Nr. 2.3. Amatniecības pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem

Pamatojums

Amatniecības pakalpojumu attīstība ir svarīga ne tikai tūrisma attīstības veicināšanai, bet arī pakalpojumu sniegšanai vietējiem iedzīvotājiem.

Mērķis

Veicināt lauku ekonomikas dažādošanu un dzīves kvalitātes paaugstināšanu, sekmējot amatniecības pakalpojumu attīstību vietējiem iedzīvotājiem.

Piedāvātie risinājumi

Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide šādu pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai:

- ✓ suvenīru darbnīca;
- ✓ amatniecības un kokapstrādes darbnīca;
- ✓ u.c. pakalpojumu attīstībai vietējiem iedzīvotājiem.

2 Rīcības plāns

2.1. Vietējās attīstības stratēģijas rīcības plāns Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākuma “Vietējās attīstības stratēģijas” ietvaros 2009.–2013.gadam

Nr. p.k.	Rīcība	Atbalsta apjoms (% pret kopējo atbalstu)	Atbalsta apjoms (Ls)*	Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākums**	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (Ls)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Īstenošanas kārtas, norādot skaitu un termiņus
1.	1.1. Kopienu un brīvā laika aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem	15	89759.09	413. pasākums 2. aktivitāte	10000	Biedrības un nodibinājumi 90% Pašvaldības 90 % Juridiskas un fiziskas personas 60%	4 kārtas: 2009., 2010., 2011., un 2012. gadā
2.	1.2. Izglītības, kultūras un kultūras mantojuma aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem	15	89759.09	413. pasākums 2. aktivitāte	5000	Biedrības un nodibinājumi 90% Pašvaldības 90 % Juridiskas un fiziskas personas 60%	4 kārtas: 2009., 2010., 2011., un 2012. gadā
3.	1.3. Aktīvās atpūtas, sporta, vides sakopšanas un pieejamības aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem	35	209437.87	413. pasākums 2. aktivitāte	10000	Biedrības un nodibinājumi 90% Pašvaldības 90 % Juridiskas un fiziskas personas 60%	4 kārtas: 2009., 2010., 2011., un 2012. gadā
4.	2.1. Publisko un privāto pakalpojumu attīstība	20	119678.78	413. pasākums 1. aktivitāte	14000	Biedrības un nodibinājumi 90%	4 kārtas: 2009., 2010., 2011., un 2012. gadā

	vietējiem iedzīvotājiem					Pašvaldības 90 % Juridiskas un fiziskas personas 60%	
5.	2.2.Sadzīves, ēdināšanas, sadzīves tehnikas un tehnikas pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem	13.86	82919.08	413. pasākums 1. aktivitāte	14000	Biedrības un nodibinājumi 90% Pašvaldības 90 % Juridiskas un fiziskas personas 60%	3 kārtas: 2009. un 2010. un 2011. gadā
6.	2.3. Amatniecības pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem	1.14	6840	413. pasākums 1. aktivitāte	14000	Biedrības un nodibinājumi 90% Pašvaldības 90 % Juridiskas un fiziskas personas 60%	2 kārtas: 2009. un 2010. gadā

Piezīmes un skaidrojumi

* Aizpilda pēc vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas līguma noslēgšanas ar Lauku atbalsta dienestu.

** Norāda attiecīgo Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam 4.ass pasākumu un tā aktivitāti. Ja aktivitāte ir saistīta ar citas ass pasākumu, tad norāda arī attiecīgās ass un pasākuma nosaukumu.

413 “Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā”

1. aktivitāte: Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai pakalpojumu sniegšanas vietā vietējiem iedzīvotājiem

2. aktivitāte: Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un cita brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.

3 To rīcību nošķiršanas apraksts, kurām atbalsts pieejams citu Eiropas Savienības fondu ietvaros

(attiecas, ja atbalsts tiek piešķirts vai tiek pieprasīts gan Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākuma “Vietējās attīstības stratēģijas” ietvaros, gan Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam pasākuma “Teritorijas attīstības stratēģiju īstenošana” ietvaros, gan citu Eiropas Savienības fondu ietvaros).

Vietējā rīcības grupa „Jelgavas lauku partnerība „Lielupe” atbalstu var saņemt tikai Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākuma “Vietējās attīstības stratēģijas” ietvaros. Rīcības grupa neplāno stratēģijas plānā iekļautās rīcības realizēt ar citu Eiropas Savienības fondu atbalstu. Atsevišķu rīcību realizēšanai ir plānots piešķirt biedrības finansējumu, realizējot mazos projektus konkursus.

4 Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas procedūras

4.1 Projektu konkursa izsludināšana un vērtēšana

4.1.1 Projektu konkursa izsludināšanas kārtība

Projektu konkursa izsludināšanas kārtība tiks īstenota saskaņā ar 2008. gada 7. jūlija MK noteikumiem „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai, MK noteikumiem „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai pasākumam „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un pasākumam „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā”” un vietējās rīcības grupas izstrādāto rīcības plānu vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai.

4.1.2 Projekta atbilstības kritēriji vietējai attīstības stratēģijai

Vietējā rīcības grupa ir izstrādājusi vienotus projektu vērtēšanas kritērijus visām vietējās attīstības rīcības plānā noteiktajām rīcībām. Projektu vērtēšanas kritēriji norādīti tabulā 4.1.

4.1. tabula

Projektu vērtēšanas kritēriji

Atbilstoši katram vērtēšanas kritērijam, kas nosaka projekta atbilstību attīstības stratēģijai, piešķir noteiktu punktu skaitu no 0 līdz 2 (0= “neatbilst”, 0,5 = “vāji”, 1 = “apmierinoši”, 1,5 = “labi”, 2 = “ļoti labi”).

Nr. p.k.	Kritērijs	Maksimālais punktu skaits
1.	Projekts ir atbilstošs vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā noteiktajai rīcībai un atbilstošajam LAP plāna pasākumam	2
Ja kritērijs nr.1. tiek novērtēts ar 0, tad projekts tālāk netiek vērtēts, saņem negatīvu atzinumu un kopējais punktu skaits netiek piešķirts, atzinumā norādot 0 punkti.		
2.	Projekts ir izstrādāts, pamatojoties uz attīstības stratēģiju, sniedz ieguldījumu atbilstošās rīcības noteiktā mērķa sasniegšanā	2
3.	Projekta apraksts pierāda vajadzību veikt pārmaiņas un projekta nepieciešamība ir pamatota ar atbilstošiem radītājiem	2
4.	Projekta īstenošana sekmē jauninājumu ieviešanu	2
5.	Projektā ir novērtēts un pamatots sagaidāmo rezultātu ieguvums vietējiem iedzīvotājiem, projekts sekmē dzīves kvalitātes uzlabošanu un lauku ekonomikas dažādošanas veicināšanu	2
6.	Projektā ir norādīti atbilstoši un pamatoti sasniedzamie indikatori	2
7.	Projekta izmaksu atbilstība plānotajām aktivitātēm un uzdevumiem, to samērojamība ar plānotajiem rezultātiem, projekta izmaksas ir atbilstošas tirgus cenām	2
8.	Projekta ilgtspēja ir novērtēta un pamatota	2
9.	Tiek plānotas atbilstošas aktivitātes projekta publicitātei un informācijas izplatīšanai	2
	Specifiskais vērtēšanas kritērijs	

10.	Pretendenta iesniegto projektu skaits uz visām stratēģijas rīcības plānā iekļautajām rīcībām	2
10.1.	<u>Projektu konkursa 1. kārtā:</u> 2 punkti ja ir iesniegts 1 projekts, 1 punkts ja ir iesniegti 2 projekti, 0 punkti ja ir iesniegti 3 un vairāk projekti	2
10.2.	<u>Projektu konkursa nākamajās kārtās tiek summēti iepriekšējās kārtās un esošajā kārtā iesniegtie projekti:</u> 2 punkti ja ir iesniegts 1 projekts, 1 punkts ja ir iesniegti 2 projekti, 0 punkti ja ir iesniegti 3 un vairāk projekti	
	Maksimālais kopējais punktu skaits	20
<p>Ja projekta kopējais punktu skaits ir novērtēts ar mazāk nekā 5 (5 punktus ieskaitot), tad projekts tiek noraidīts, kā neatbilstošs vietējās attīstības stratēģijai <u>Ja vairāki projekti ir ieguvuši vienādu balsu skaitu, priekšroku dod atbalsta pretendents, kas iegūvis lielāku punktu skaitu summējot 5. un 6. kritērijā iegūtos punktus.</u></p>		

4.1.3 Projektu vērtēšanas kārtība vietējā rīcības grupā, t.sk. interešu konflikta novēršana.

Projektu vērtēšanas kārtība vietējā rīcības grupā tiks īstenota saskaņā ar 2008. gada 7. jūlija MK noteikumiem „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai, MK noteikumiem „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai pasākumam „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un pasākumam „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā”” un vietējās rīcības grupas izstrādāto un apstiprināto vērtēšanas komisijas nolikumu.

Saskaņā ar projektu vērtēšanas komisijas nolikumu, ELFLA projektu vērtēšanai tiek izveidota vērtēšanas komisija, kuras skaitliskais sastāvs ir 5 cilvēki, tajā skaitā 3 Padomes locekļi un 2 locekļi no citām partnerības institūcijām vai darbiniekiem.

Vērtēšanas komisijas locekļi paraksta interešu deklarāciju, aizpildot sadaļu A, vai sadaļu B. (skatīt veidlapu Nr.1) Ja vērtēšanas komisijas loceklis ir parakstījis sadaļu B, kurā tiek norādīts projekta iesniedzējs, uz kura projektiem pastāv interešu konflikts, tad vērtēšanas komisijas loceklis nepiedalās šī projekta vērtēšanā.

ELFLA projektu vērtēšanas komisijas pienākumi ELFLA projektu vērtēšanā:

- 1) Normatīvajos aktos par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtību vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai un kārtību, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai pasākumam „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un pasākumam „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” noteiktajā kārtībā veikt vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas ELFLA projektu izvērtēšanu atbilstoši vietējā attīstības stratēģijā noteiktajiem projektu vērtēšanas kritērijiem;
- 2) Pēc projektu izvērtēšanas izveidot projektu sarakstu pa stratēģijā noteiktajām rīcībām, sarindojot projektu iesniegumus pēc iegūto punktu skaita;
- 3) Sagatavot ziņojumu par projektu vērtēšanas rezultātiem Padomei lēmuma pieņemšanai.

Ziņojumā par projektu vērtēšanas rezultātiem tiek norādīts punktu skaits katram projektam, komentāri un pamatojums par projekta atbalstīšanu vai noraidīšanu.

Pirms lēmuma pieņemšanas par projektu atbalstīšanu vai noraidīšanu partnerības padomes locekļi paraksta interešu deklarācijas atbilstošo sadaļu. Ja kādam padomes loceklim pastāv interešu konflikts attiecībā uz konkrētiem projektiem, tad viņš nepiedalās lēmuma pieņemšanā attiecībā uz šiem uz projektiem.

Veidlapa Nr.1

Biedrības Jelgavas Lauku partnerība „Lielupe”
ELFLA projektu vērtēšanas komisijas
INTEREŠU DEKLARĀCIJA

Vārds, uzvārds:	
Organizācija, amats:	
Konkursa nosaukums, uz kuru attiecas finansējuma piešķiršana:	Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 413.pasākuma „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā” atklātu projektu konkurss

A Apliecinu, ka man nav tādu apstākļu, kuru dēļ es, personīgu motīvu vadīts (a), varētu būt ieinteresēts (-a) konkursa rezultātos par labu kādam pretendam un kuri varētu ietekmēt manu objektivitāti lēmumu pieņemšanā.

Datums: _____

Paraksts: _____

B Informēju, ka man ir apstākļi, kuru dēļ es varētu nonākt interešu konfliktā un kuri varētu ietekmēt manu objektivitāti lēmumu pieņemšanā:

_____
(papildus informācija par apstākļiem, kas veido interešu konfliktu)

Datums:

Paraksts: _____

4.1.4 Atzinuma veidlapa par projekta atbilstību vietējai attīstības stratēģijai

Pēc vērtēšanas komisijas ziņojuma iesniegšanas, padome pieņem lēmumu par projektu atbalstīšanu vai noraidīšanu par katru projektu sagatavojot atzinumu pēc sekojošas veidlapas:

„vietējās rīcības grupas rekvizīti”

Nr.
200_. gada _____

**Lauku atbalsta dienesta
Zemgales reģionālajai lauksaimniecības pārvaldei**

**Atzinums
par projekta atbilstību
vietējai attīstības stratēģijai**

Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 413.pasākuma „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā” atklāta projekta konkursa rīcības _____ (rīcības nosaukums) ietvaros

_____ (projekta iesniedzēja nosaukums) iesniegtais projekta

Iesniegums _____ (projekta iesnieguma nosaukums)

atbilst/ neatbilst vietējai attīstības stratēģijai un saņem **pozitīvu/negatīvu** atzinumu.

Projekta iesniegums pēc rīcībai noteiktajiem projekta vērtēšanas kritērijiem iegūst
..... **punktus**

Biedrības valdes priekšsēdētāja _____ / Vārds, uzvārds/
(paraksts)

4.2 Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšana

4.2.1. Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzības procedūra, t.sk. kvantitatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai.

Projektu īstenošanas uzraudzību veiks stratēģijas administratīvais vadītājs, finanšu vadītājs un vērtēšanas komisijas locekļi. Saskaņā ar vērtēšanas komisijas nolikumu uzraudzība ir jāveic projekta realizēšanas vietā vismaz vienu reizi ELFLA projekta īstenošanas laikā.

Kvantitatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai norādīti tabulā 4.2.

4.2. tabula

Kvantitatīvie rādītāji noteiktajām rīcībām

Rīcība	Kvantitatīvais rādītājs (nosaukums)	Kvantitatīvais rādītājs (skaits)
1.1. Kopienu un brīvā laika aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem	Izveidoto un labiekārtoto objektu skaits kopienu un brīvā laika aktivitāšu veicināšanai	8
1.2. Izglītības, kultūras un kultūras mantojuma aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem	Izveidoto un labiekārtoto objektu skaits izglītības, kultūras un kultūras mantojuma aktivitāšu veicināšanai	8
1.3. Aktīvās atpūtas, sporta un vides sakopšanas un pieejamības aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem	Izveidoto un labiekārtoto objektu skaits aktīvās atpūtas, sporta un vides sakopšanas un pieejamības aktivitāšu veicināšanai	19
2.1. Publisko un privāto pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem	Izveidoto un uzlaboto publisko un privāto pakalpojumu skaits	10
2.2. Sadzīves, ēdināšanas, sadzīves tehnikas un tehnikas pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem	Izveidoto un uzlaboto sadzīves, ēdināšanas, sadzīves tehnikas un tehnikas pakalpojumu skaits	7
2.3. Amatsniecības pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem	Izveidoto un uzlaboto amatsniecības pakalpojumu skaits	1

4.2.2. Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas novērtēšanas procedūra

Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas novērtēšanu veiks stratēģijas administratīvais vadītājs un vērtēšanas komisijas locekļi. Saskaņā ar vērtēšanas komisijas nolikumu pēc projektu realizācijas ir jāaizpilda projekta rezultātu novērtējuma veidlapa katram īstenotajam projektam. Rezultātu novērtējuma veidlapa ir veidota tā, ka tā iekļauj visu rīcības plānā iekļauto rīcību rezultātos rādītājus. Pēc visu attiecīgās kārtas ELFLA projektu realizācijas tiks sagatavota informāciju partnerības padomei par vietējās attīstības stratēģijas izpildes gaitu. Papildus ir noteikti atsevišķi rezultatīvie rādītāji katrai rīcībai, kas norādīti 4.3. tabulā, un kuru izpildi projektiem ir jāsekmē.

Biedrības Jelgavas Lauku partnerība „Lielupe”
ELFLA projekta rezultātu novērtējuma veidlapa

Projekta nosaukums:	
Projekta iesniedzējs:	
Projekta numurs:	
Plānotās projekta izmaksas:	
Faktiskās projekta izmaksas:	
Ja, plānotās un faktiskās izmaksas atšķiras jāsniedz komentāri par iemesliem:	
Projekta mērķa sasniegšanas vērtējums:	
Projektā plānotie rezultāti:	
Radīto pilno darba vietu skaits	
Radīto daļēja darba vietu skaits	
Paredzamais iedzīvotāju skaits, kuriem būs pieejams izveidotais vai uzlabotais pakalpojums	
Paredzamais iedzīvotāju skaits, kuri gūs labumu no konkrētās sabiedriskās aktivitātes īstenošanas	
Projekta īstenošana sekmēs:	
Jauna pakalpojuma izveidi (norādīt kādu)	
Esošā pakalpojuma uzlabošanas (norādīt kādu)	
Sabiedrisko aktivitāšu dažādošanu (norādīt kādu):	
Kopienu un brīvā laika aktivitātes (norādīt kādu)	
Izglītības kultūras un kultūras mantojuma aktivitātes (norādīt kādu)	
Aktīvās atpūtas, sporta un vides sakopšanas aktivitātes (norādīt kādu)	
Citas sabiedriskās aktivitātes (norādīt kādu):	
Pašvaldības valdījumā esošo saietu namu, brīvā laika pavadīšanas, sporta un kultūras uzbūvēto vai rekonstruēto objektu skaits un platība (norādīt kādu)	
Pašvaldības valdījumā esošās publiski pieejamas teritorijas labiekārtošana, kas tiek veikta, lai nodrošinātu rekreācijas pamatpakalpojumus (norādīt kādu)	
Projekta sasniegto rezultātu novērtējums pret plānotajiem:	
Kādu pieredzi projekta īstenošana ir devusi vietējai iniciatīvas grupai:	
Citi ieteikumi turpmākai projektu īstenošanai	

Rezultatīvie rādītāji noteiktajām rīcībām

Rīcība	Rezultatīvais rādītājs
1.1. Kopienu un brīvā laika aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem	- veicināta vietējo iedzīvotāju sabiedriskā aktivitāte - veicināta nodarbinātība - radītas iespējas lietderīgai brīvā laika pavadīšanai
1.2. Izglītības, kultūras un kultūras mantojuma aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem	- sekmēta izglītības un kultūras attīstība vietējā līmenī - veicināta nodarbinātība - pieaudzis piedāvāto izglītības aktivitāšu skaits - pieaudzis piedāvāto kultūras aktivitāšu skaits - palielinājies iedzīvotāju skaits, kas piedalās kultūras kopu darbībā
1.3. Aktīvās atpūtas, sporta un vides sakopšanas un pieejamības aktivitāšu veicināšana vietējiem iedzīvotājiem	- veicināta veselīga dzīvesveida attīstība - sekmēta apkārtējās vides sakoptība un pieejamība - radītas iespējas brīvā laika, sporta un kultūras objektu kvalitatīvai pieejamībai
2.1. Publisko pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem	- veicināta nodarbinātība - iedzīvotājiem pieejami publiskie pakalpojumi dzīves vietā
2.2. Sadržīves, ēdināšanas, sadzīves tehnikas un tehnikas pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem	- veicināta nodarbinātība - iedzīvotājiem pieejami sadzīves pakalpojumi dzīves vietā
2.3. Amatsniecības pakalpojumu attīstība vietējiem iedzīvotājiem	- veicināta nodarbinātība - iedzīvotājiem pieejami amatsniecības pakalpojumi dzīves vietā